

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Περὶ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως καὶ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ θομάτων αὐτῆς ὑπὸ Δ. Κ. Παπαγεωργίου.—Μία ἀνάμνησις, διήγημα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ Κ. Δ. Τ. (συνέχεια).—Ἡ γυνὴ ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν ἐξεταζομένη ὑπὸ Φ. Α. Τερτσέτη (συνέχεια).—Βιογραφικὸν σχεδίασμα Φωσκόλου ὑπὸ Π. Χιώτου (τέλος).—Ἐπιστολὴ Ἑλλήνης πρὸς Ἀβελάρδον μετὰφρασις Δ. Α. Μ. (τέλος).—Ποιήσεις: Εἰς τὴν γενναίαν ὑπὸ Χαράλαμπος Ἀννίου.—Ἡ μάνα ὑπὸ Δ. Ἠλιακοπούλου.—Πρόδλημα.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η. ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

1876

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ.Σ.ΥΙ.Φ.5.0006

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

Αναγκάζομαι και πάλιν να παρακαλέσω τους εισέτι καθυστεροῦντας τὴν συνδρομὴν των να ἀποτίσωσιν αὐτὴν ὅσον τάχιστα, καθόσον τὸ ἀνά χεῖρας περιοδικὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Β'. ἐξαμηνίαν. Ἄς πιστεύσωσιν αἱ κύριοι οἱ τοὶ ἤθελον ἀφήσει αὐτοὺς ἀνεγκλήτους, ἂν δὲν ἐβλεπόνον ὅτι κινδυνεύει νὰ ἐξαντληθῇ τὸ μικρόν μου βιβλίον ὡς ἐκ των δαπανῶν, ὧν ἔχει ἀνάγκην τὸ περιοδικόν τοῦτο. Ἀναλαβὼν δὲ τὴν ἐκδοσὴν αὐτοῦ, οὐδέποτε ἀπέβλεψα εἰς σκοποὺς κερδοφιλείας, καθόσον δὲν ἐδυνάμην νὰ φαντασθῶ τούτο ἐν ἐπαρχίᾳ περιορισμένη, ὡς ἡ Ζακύνθος. Περὶ δὲ τῆς πορείας τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ καταχωριζομένης ὕλης, περιττὸν νομίζω ἐνταῦθα νὰ διαλάβω, καθόσον εἶνε ἀρκούσα ἱκανοποίησις δι' ἐμὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ γράφοντας λογίους ὁ ἐγγχώριος, τῆς πρωτεύουσας καὶ των ἐπαρχιῶν τύπος λίαν κολακευτικῶς ἀποφηνάμενος ὑπὲρ τε τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ καὶ των προσφερόντων αὐτῷ τὴν διανοητικὴν συνδρομὴν των, πρὸς οὗς ἐκφράζω τὴν ἀπειροῦ εὐγνωμοσύνην μου. Ἐν τέλει δὲ ἀναγκαῖον θεωρῶ νὰ εἶπω ὅτι, καίτοι πολλὰς περιπετείας καὶ ἀντιδράσεις ὑπέστη τὸ περιοδικόν τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, οὐχ ἦττον μετὰ θάρρους καὶ παρρησίας ἐδυνήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτάς, ἅτε λαβὼν ὡς ἀρχὴν ὅτι πᾶν καλόν, ἐστὼ καὶ ἀτελές, δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἀκαταδίωκτον.

Ὁ ἐκδότης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΙΩΤΗΣ.

Ἐνεκεν ἀσθενείας τοῦ ἐκδότη, ἐβράδην ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ ἐκδοσις τοῦ παρόντος φυλλαδίου, διὸ αἰτοῦμεν συγγνώμην παρὰ των κ. κ. συνδρομητῶν ἡμῶν.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ, ἐν σελ. 100 στήλ. ἁ. κατὰ παραδρομὴν, ἐτέθη ἡ ὑπογραφή Χίωτος ἀντὶ Ζώρα.

Ἀπὸ τοῦ προσηχοῦς Ὀκτωβρίου, ὁ γνωστὸς χοροδιδάσκαλος Δ. Λιβαθινὸς ἀρχεται των ἰδιαιτέρων αὐτοῦ παραδόσεων, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ὅπου καὶ πέρουσι.

Τὸ εὐμέθοδον καὶ ταχυμαθηματικόν τοῦ δεδοκιμασμένου χοροδιδασκάλου κ. Λιβαθινοῦ εἶνε ἀρκούσα οὐσασις, ὅπως μὴ ἐπὶ πλέον ἐκταθῶμεν ἐν ἀπλῇ εἰδοποιήσει, εὐελπιστοῦντες ὅτι πολλοί, ὡς καὶ ἄλλοτε, μαθηταὶ θὰ συρρεύσωσιν ἐν τῷ χοροδιδασκαλείῳ αὐτοῦ.

ΘΑΥΜΑΣΙΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ. Εἰς τὸ φωτογραφεῖον τοῦ κ. Σ. Μηλιῶνῃ κειμένῳ παρὰ τῆ οἰκίᾳ Δ. Καταιβάτῃ πωλεῖται μετ' ἑπιμετρίας τιμᾶς ρευστὸν τι ὄπερ θαυμασίως ἀποκαθιστᾷ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μελανὰς ἐντελῶς. Εἶνε πολὺ καλλιτέρας ποιότητος των ἐξ Εὐρώπῃς κομιζομένων καὶ διατηρεῖται ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους. Πρασιεὶ δὲ καὶ ἄλλα ρευστὰ διὰ ξανθὸν χρωματισμὸν καὶ καστανόν.

ΤΟΤΟΙΚ Ζ ΤΟΤΖΗΝΚ

Θεοί

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Β.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1876

ΦΥΛ Ζ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΙΣΠΑΝΙΑ
ΘΥΜΑΤΩΝ ΑΥΤΗΣ

Πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν, εἰς ὃ προτιθέμεθα, ἐκτυλίssonτες τῷ ἀναγνώστῃ ὅσα ὁ ἱστορικὸς Πέτρος Ταμβουρίνης ἀφηγεῖται περὶ των ἐν Ἰσπανίᾳ γενικῶν Ἱερεξταστῶν καὶ των τούτων ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ἱεροδικαστηρίου θυμάτων, ἐπίναγκες ἐκρίνομεν νὰ προτάξωμεν ὀλίγα, ἀφορῶντα τὴν σύστασιν τῆς Ἱεράς Ἐξετάσεως, ἣτις αἰώνιον θέλει ἐπικάθηται στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Ἀφ' ἐνὸς ἡ διαφθορὰ, ἡ ἀκολασία, αἱ κοσμικαὶ Ἐριδες, αἱ μεταξὺ παλλακῶν καὶ αἰσχρογυναιῶν κρεπάλαι, ἡ ἀπληστία, τὰ πρὸς ἀλλήλους μίση, ἡ ραδιουργία, ἡ ἀποκρισία, ἡ προδοσία, ὁ ἐγωισμὸς καὶ τόσα ἄλλα πάθη των Παπῶν, κλήρου καὶ μοναχῶν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου ἡ θρησκευτικὴ καὶ διανοητικὴ κατὰστασις τοῦ δυτικοῦ λαοῦ κατὰ τοὺς πολυθρullήτους ἐκείνους χρόνους τοῦ παρελθόντος περιγραφομένη ἡμῖν ἄλεινωτάτη, διότι ἀπηγορεύετο αὐτῷ παρὰ τοῦ κλήρου ἢ ἀνάγνωσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τὸ ἔχειν μεταφράσεις αὐτῆς, των παραβατῶν θεωρουμένων αἰρετικῶν καὶ καταδιωκομένων (*) τῆς δὲ θρησκείας καὶ τῆς εὐσεβείας, ὧς οἱ τυφλοὶ καὶ ἄθλιοι ἐκ τοῦ δυτικοῦ κλήρου διδάσκαλοι ἐδίδασκον, συνισταμένους μόνον εἰς ὑποταγὴν εἰς τὴν Ῥωμάναν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν τυφλὴν ὑπακοήν εἰς τὴν θέλτησιν τοῦ ἀναμαρτήτου Ἁγίου Πατρὸς, εἶχον ἐπὶ τοσοῦτον κορυφωθῆ, ὥστε τινὲς, συναισθανό-

(*) Concil. Tolosanum anno 1259. c. 44. Prohibemus ne libros Veteris Testamenti aut Novi laici permittantur habere!—Concil. Biterrense anno 1246 ἐν συμβουλῇ πρὸς τοὺς Ἱερεξταστάς. Cap. 36. omnes de libris theologice non tenendis. Et an a laicis, in lectio, et neque ab ipsis neque a clericis in vulgari.

μενοι τὴν κτηνώδη κατάστασιν καὶ διορῶντες τὸν βόρβορον εἰς ὃν ἐκυλίετο ὁ ἄνθρωπος, τὸ εὐγενὲς τοῦτο πλάσμα τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ Πλάσαντος αὐτὸ, ἠγείροντο μανιωδῶς κατὰ των τοσοῦτων καταχρήσεων καὶ ἀσχημιῶν τῆς ἱεροκρατείας, τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς διαστροφῆς τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ των ἠθικῶν τοῦ Εὐαγγελίου παραγγελεμάτων. Οἱ δὲ τοιαῦτα τολμῶντες ἐθεωροῦντο ὡς αἰρετικοὶ καὶ ἀπηνῶς καταδιώκοντο.

Οἱ διωγμοὶ, οἱ σταυροφορικοὶ, ἢ κἀλλίον σταυροφορικοὶ πόλεμοι, οὗς οἱ αἰρετικοὶ οὗτοι παρὰ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ὑψίσταντο, ὑπῆρξαν φρικώδεις δολοκλήρα δὲ συγγράμματα δὲν ἠθελον ἐπαρκέσει οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον κἂν μέρος νὰ περιγράψωσι. Ἐπειδὴ δὲ τὰ τακτικὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, τὰ τοὺς αἰρετικούς καταδιώκοντα, ἦσαν ἀνεπαρκῆ πρὸς ἐξολόθρευσιν τούτων, συνεστήθησαν ἐπὶ τούτῳ ἑκτακτα δικαστήρια, τὰ τῆς Ἱεράς Ἐξετάσεως (inquisition) λεγόμενα, (*) καὶ Ἱερεξτασταὶ ἀπεστέλλοντο εἰς διαφόρους ἐπαρχίας, ὅπως ἀποκαλύπτωσι τοὺς αἰρετικούς καὶ φρικωδῶς τιμωρῶσιν αὐτούς.

Πάπας Ἰννοκέντιος γ'. εἰς ὃν χρεωστεῖται (!) ἡ ἐπίνοια τῆς συστάσεως τοιούτων δικαστηρίων πρὸς εὐκολώτερον ὄλεθρον καὶ ταχυτέραν καταστροφὴν των αἰρετικῶν, ἀποθανῶν τῇ 16 Ἰουλίῳ 1216, δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ διαρκῆ καὶ σταθερὸν τύπον εἰς τὰ νεοσύστατα ταῦτα δικαστήρια, ἔτι ὁμως πιπεύων εἶχε πέμψει εἰς Τολόσσον τὸν ἕγιον (!) Δομένικον Κούζμαν, ὅπως, συνεννοούμενος μετ' ἄλλων, ἐκλέξῃ ἐν των τότε ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης ἀναγνωριζομένων μοναχικῶν ταγμάτων, εἰς ὃ νὰ ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα τοῦ τάγματος των Ἱερεξταστῶν, τὸ ὅποιον προετίθετο νὰ συστήσῃ. Οὗτος προὔτιμησε τοὺς κανόνας τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Αὐγουστίνου, εἰς ὃ πρὸ πολλοῦ ἀνῆκε, καὶ

(*) Δοκίμιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ὑπὸ Α. Διομήδους Κυριακοῦ ἐκδ. Β. σελ. 264.—Lorente. Hist. critique de l'inquisition d'Espagne. Trad. d'Espagn. par A. Gellier. Paris 1817. T. 4.

ΙΑΚΩΒΑΚΑΡΑΛΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἐπιστρέψας εἰς Ρώμην εὖρεν ἐπὶ τοῦ ποντιφικοῦ θρόνου τὸν διάδοχον τοῦ Ἰννοκεντίου γ'. Ὀνώριον γ', ὅστις, πληροφορηθεὶς περὶ τοῦ Κούζμαν τὰ περὶ τῆς ἐν Τολόσσα ἀποστολῆς του καὶ ἀκούσας τὴν ἐκλογὴν του, πρεδέχθη τὰ πάντα, καὶ οὕτω συνεστήθη τὸ τοῦ Ἀγίου Δομενίκου τάγμα, οὗτινος τὰ μέλη κατ' ἀρχὰς προώρισται νὰ διδάσκωσι κατὰ τόπους ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1217 ὁ Πάπας Ὀνώριος ἐπέμψεν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τῆς Ὀκκιτανίας (Linguadocca) καὶ Προβηγκίας (Provenza) ἀπεσταλμένον τὸν καρδινάλιον Βερτράνδον (καὶ οὐχὶ Βερνάρδον ὡς πολλοὶ Ἰσπανοὶ ἱστορικοὶ ἐγραψαν) πρὸς τὸν ὅποιον ἐνεχείρισε καὶ ποντιφικὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ Ἐπισκόπου τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, διὰ τῆς ὁποίας ἐν ἄλλοις τοῖς παραγγέλλετο νὰ ἐκτελέσῃσι πιστῶς πᾶν ὅ,τι ὁ πληρεξούσιος ἀπεσταλμένος ἤθελε διατάξει, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀποστολὴ κυρίως συνίστατο εἰς τὴν ἐξοκολούθησιν τοῦ ἐναντίον τῶν Ἀλβιγίων ὑπὸ τοῦ Ἰννοκεντίου γ' ἀπὸ τὸ 1204 ἐγερθέντος πολέμου, εἰς τὴν χρεωστούμενην τοῖς ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν κήρυξι περιποίησιν καὶ φιλοξενίαν, εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν μετανοούντων αἰρετικῶν καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἐν τῇ αἵρεσει ἐμμένοντων. Πιθάνῃ δ' ἀπεσταλμένος, ὡν σύμφωνος μετὰ τοῦ Ἀγίου Δομενίκου, νὰ προετίμα τοῦ εἰς τὸ τάγμα τούτου ἀνήκοντας μοναχοὺς καὶ κατόπιν συστάσεώς του ὁ Πάπας νὰ ἐχορήγῃ αὐτοῖς μόνον, ἐκτὸς τοῦ ἱεροκλήρικου τῶ ἀζώμα, καὶ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἱερεξεταστῶν.

Περὶ τούτου ὁ ἱστορικός Βαϊνάλδης ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Annali Ecclesiastici» ἀναφέρει ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα Ὀνωρίου, ὑπὸ χρονίαν 8 Δεκεμβρίου 1219, ἐν ἣ ὁυτος συνιστᾷ πᾶσι τοῖς Ἀρχιεπισκόποις καὶ Ἐπισκόποις τοῦ ὅς κ ἡ ρ υ κ α ς μ ο ν α χ ο ῦ ς, ἀναμνηστικῶν αὐτοῖς τὰς μεγάλας ὑπεριτίαι, ἃς οὗτοι παρέσχον τῇ βωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ (*) Οὗτ' ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου, οὐδ' ἐξ ἄλλων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ εἰς τὸ τάγμα τοῦ ἁγίου Δομενίκου ἀνήκοντες μοναχοὶ καὶ κηρύττοντες ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, εἶχον ἀναλάβει τὰ καθήκοντα τῶν ἱερεξεταστῶν. Οὐχ ἦν τὸν κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν ἱστορικῶν, οὐδὲν ἀπίθανον, ἀλλὰ μάλιστα βέβαιον, ὅτι ὁ Πάπας δι' ἰδιαίτερου ἐγγράφου τοῦ εἶχεν ἀναθέσει αὐτοῖς τὸ καθῆκον τοῦτο, διότι μετὰ τετραετίαν βλέπομεν τοὺς ἐν λόγῳ μοναχοὺς ἀφ' ἑνὸς κηρύττοντας ἐν Δομβαρδία κατὰ τῶν αἰρετικῶν, ἀφ' ἑτέρου ἐξασκούντας τὰ καθήκοντα τῶν ἱερεξεταστῶν. (**)

(*) Raynaldi adan. 1219: n. 34.
 (**) Castillo, Istoria di San Domenico, parte I, cap. 49. Baramo, dell' origine dell' Inquisizione lib. 2 tit. 1, cap. 3.

ρίστατο ἤδη ἐν Ἰταλίᾳ ἡ ἱερὰ Ἐξέτασις εἰς τὰς χεῖρας τῶν δομηνικῶν μοναχῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Φρειδερίκος ἐν τῷ ρηθέντι διατάγματι, πρὸς τοὺς ἄλλοις λέγειν α. . . Προσέτι δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀγνοῖται ὅτι ἡμεῖς ἐλάβομεν ὑπὸ τὴν ἐνομοθεσίαν ἡμῶν προστασίαν τοὺς μοναχοὺς κήρυκας, οἵτινες ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἡμέτερον κράτος ὅπως ὑπερασπίσωσι τὴν πίστιν ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, ὅμα δὲ καὶ τοὺς βοηθοῦντας τοὺς μοναχοὺς τούτους ἵνα δικάζωσιν εἴτε κεδρεύοντες ἐν τινὶ πόλει τῆς ἡμετέρας Αὐτοκρατορίας, εἴτε μεταβαίνοντες ἀπὸ ἑτέρας εἰς ἑτέραν. Ἐπιθυμοῦμεν ὅθεν πανταχοῦ νὰ ὑποδέχωνται φιλοφρόνως καὶ ὑπερασπίζωνται ἀπὸ τὰς ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν προσβολῶν καὶ παρενοχλησῶν αὐτοῖς ὑπ' ἀπάντων τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων οἰκόμενοι βοήθεια, ἢ ἤθελον λάβει ἀνάγκην, διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν καθήκοντων τῆς ἀποστολῆς, ἣν ἀνέλαβον. Οἱ ἡμέτεροι ὑπηκοοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ κρατῶσι τοὺς ὑποδεικνυμένους αὐτοῖς αἰρετικούς, καὶ φυλάττωσιν ἐν τῶν ἀσφαλῶν φυλακῶν μέτρῳ οὗ ὑποστῶσι τὴν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς τιμωρίαν. (*)

Τοῦ Ὀνωρίου ἀποθνήσκοντος καὶ οὐδὲ τούτου δυνήθοντος νὰ δώσῃ σταθερὴν τύπον καὶ κανονισμὸν εἰς τὰς δικαστήρια τῆς ἱερᾶς Ἐξέτασεως, διεδέχθη αὐτὸν ὁ Πάπας Γρηγόριος Θ' τῇ 13 Μαρτίου 1227, ὅστις τοσοῦτον ἐνδιαφέρων ἐγκαρδίως ἠσθάνθη ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς Ἐξέτασεως, ὥστε κατώρθωσε νὰ δώσῃ αὐτῇ διαρκῆ τύπον καὶ κανονισμὸν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ ὁ προκατόχος τοῦ Ὀνωρίου καὶ ὁ τούτου Ἰννοκέντιος γ'.

Ὁ Πάπας Γρηγόριος Θ' κατ' ἀρχὰς ἠκολούθησε τὴν ἕξιν τῶν προκατόχων του εἰς τοὺς κατὰ τῶν αἰρετικῶν διωγμοὺς, ἀλλ' οὗτοι αὐτὸν νὰ καταβληθῶσιν, ἐπεθεύοντο μᾶλλον, ὅσημέραι πολλαπλασιαζόμενοι. Ἐπιπαύσις αὐτῆ τῶν αἰρετικῶν καὶ αἱ καθ' ἡμέραν ἐμφανίσεις νέων προσώπων κηρυττόντων τὴν ἀνθρωπότητι ἐναντίον τῆς Παπικῆς κωσμητικῆς Ἐξουσίας καὶ τοῦ ἀναμαρτήτου τοῦ ἁγίου Πατρὸς, ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν καὶ ἀντεκαγγελικῶν δογμάτων, τὰ ὅποια χαλκῶν ἐν τῷ Οὐατικανίῳ καταχθονίῳ χαλκῶ ὁ Ποντίφικ ἐθέσπιζεν, ἐναντίον γελοίων τινῶν ἐρωτῶν, ἃς ἀπαντᾷ τις κατὰ τοῦ τυραννοπαποκρατοῦντος ἐκείνου χρόνου, ὡς τὴν ἐρητὴν τῶν μωρῶν (Festum Stultorum) καὶ τὴν τῶν ἄνων (Festum asinorum), (**)

(*) Ὅρα τὸ ἄνω διάταγμα ἐν τινὶ ποντιφικῇ βούλλᾳ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου δ', εἰς τὸ παράρτημα τῶν Commentarij τοῦ Pegna, τοῦ συγγράμματος: Guida degl' inquisitori ὑπὸ Eymeric.

(**) Κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν μωρῶν οἱ ἱερεῖς ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἀπεμμόντο τοὺς μωροὺς, κατὰ δὲ τὴν τῶν ὄνων εἰσήγετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὄνος εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄνου εἰς Αἴγυπτον φυγῆς τῆς μητρός τοῦ Κυρίου. (Ἀγνοοῦμεν ὅμως ἐάν οἱ ἱερεῖς ἐν ἐορτῇ ἐτέλουν καὶ τὴν λειτουργίαν.) Ὁ εἰδωλολάτραι ἱερεῖς, καὶ αὐτῶν τῶν εἰδωλολατρῶν εἰδωλολατρικῶν ἱερέων

ἀγοραζομένων συγχωροχαρτίων (*), ταῦτα πάντα ἐφέρον εἰς μανίαν καὶ λύσασιν τὸν Ἅγιον Πατέρα Γρηγόριον, ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1231 ἐξέδωκε ποντιφικὴν βούλλαν, διὰ τῆς ὁποίας ἀφώριζε τοὺς αἰρετικούς, καὶ ἐκέρυττε τὸν γενικὸν ὄλεθρον αὐτῶν ἵνα σωθῇ ἡ Ἐκκλησία (δηλ. ἡ Παποκρατία) ἀπὸ τῶν ἐπαπειλούμενων τῆς αἵρεσεως κίνδυνον. Τῆς βούλλας ταύτης ὁ δόμηνικανὸς ἅγιος (:) Raimondo di Pegnafort ἐλεονόμος αὐτοῦ ἀναφέρει τὴν ἀρχὴν εἰς τὸ κεφάλαιον Excommunicamus τῆς συλλογῆς τῶν θεσπισμάτων τοῦ αὐτοῦ Πάπα, ὁ δὲ Βαϊνάλδης ἀντέγραψε τὸ ὑπόλοιπον μετὰ τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῆς Ρώμης καὶ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Θ' ἐπικυρωθέντων νόμων.

Τὸ παπικὸν τοῦτο ἐγγράφον ἠνάγκασε τὸν τότε γερουσιαστὴν Ἀννίβαν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς γερουσίας μέλη, ὅπως ἐσθηθῶσιν τὸν κοσμικὸν αὐτῶν Παποβασίλειον εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ληφθέντων μέτρων ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, νὰ συντάξωσι διαφόρους νόμους ἄλλοις διαφέροντας τῶν ὑπὸ τοῦ Φρειδερίκου Β' ἐκδοθέντων. Παρκατρουμένον μόνον ὅτι εἰς τούτων ὑπεχρέου τὸν γερουσιαστὴν τῆς Ρώμης νὰ κρατῇ ἐν φυλακῇ τοὺς αἰρετικούς, οἵτινες εὕρισκοντο ἐπιτοπίως, καὶ ἰδίως τοῦ: ὑπὸ τῶν ἱερεξεταστῶν ἀνκκλυπτομένου: μέχρις οὗ ἤθελον δικασθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ γερουσιαστὴς ὑπεχρεοῦτο νὰ ὑποσχεθῇ μετ' ὄρκου, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν, τὴν ἀκριβῆ τήρησιν καὶ ἐκτέλειαν παντὸς νόμου ἐκδοθέντος ἢ ἐκδοθησομένου ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν, εἰς δὲ τὸν ἀρνούμενον ἢ παραβαίνοντα τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας, αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ διαταγαὶ ὡς γερουσιαστοῦ ἐθεωροῦντο ὡς μὴ γενόμεναι καὶ οὐδεὶς ἐπρεπε νὰ ὑπακούῃ αὐτοῦ. Τοῦ διαφόρου τούτου νόμου ἐγκρίνας ὁ Ἅγιος Πατὴρ ὑπέγραψε καὶ ἀπέστειλεν εἰς Μεδιόλανα μετὰ τῆς ποντιφικῆς βούλλας, ὅπως τιθῶσιν εἰς ἐνέργειαν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὰς πόλεις ἔνθα ὑπῆρχον αἰρετικοί. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Φρειδερίκος Β' δι' ἐπιστολῆς ἐγνωστοποίησε τῷ Πάπα τὴν ἐπὶ τὸ ἀστυρῶτερον ἀνανέωσιν τῶν ἐν ἔτει 1228 ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων διαταγμάτων.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ Πάπας Γρηγόριος Θ' διὰ παπικῶν διατάξεων ἠδυνήθη νὰ μορφώσῃ τὰ δικαστήρια τῆς ἱερᾶς Ἐξέτασεως καὶ νὰ δώσῃ αὐτοῖς κανονισμοὺς, δυνάμει τῶν ὁποίων, οἱ ἱερεξετασταὶ ἐδίκαζον καὶ κατεδίκαζον, ἤναπτον οὐρανολήκειας πυρὰς καὶ ἐξώρμητον τῶν τάρων τοὺς τεθνεώτας ἢ τὰ ὄσα αὐτῶν καὶ τὰ ἔκαλον, τὴν δὲ τέφραν ἀεροσκόρπιζον, ἐστρέβλουν, ἀνεσκολόπιζον καὶ μυριοτρόπως κατεβασάνιζον τὸ θύ-

(*) Ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος Α' ἐθέσπισε διὰ διατάξεως αὐτοῦ, ἵνα οἱ πιστοὶ ἀπὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦλάχιστον ἐξομολογῶνται, ὅπως διὰ τοῦ μέσου τούτου τυγχάνωσι τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτημάτων. Ὡς ποῖαι δὲ ἐπὶ τῶν μετανοούντων πιστῶν ἐπιβαλλόμεναι ἤσαντο νὰ ἦναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ἱερῶν ὁσῶν ἡμεῖς ἴδωμεν ἡμεῖς νὰ ἀγοράζῃ τὴν συγχώρησιν

μα, ὅπερ ἤθελον ἐμπέσει εἰς χεῖρας τῶν σίμοχτρῶν τούτων πειθηνίων παπικῶν ὀργάνων, τῶν «in veste di pastor lupirapacci.» (*)

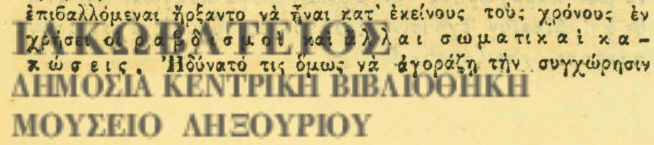
Τὰ δικαστήρια τῆς ἱερᾶς Ἐξέτασεως ἦσαν ἀνεξάρτητα τῶν ἐπιτοπίων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, ὑπέκειντο δὲ μόνον τῷ Πάπα. Ἡ ἐλαχίστη ὑπόψια ἤρκει, ἵνα συλληφθῇ τις ὡς ἐνοχος. Πᾶς ὁ ἀποκρόπτων ὑποπτὸν τινα ἐπὶ αἵρεσει, θεωρούμενος ἐνοχος καὶ αὐτὸς, κατεδιώκετο, ἢ δὲ οἰκία αὐτοῦ κληταρίζετο καὶ ἡ περιουσία του ἐδήμεύετο. Ἐπερὸς τῶν κλητορουμένων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου δὲν ἐπετρέπετο τὸ ὑψαντίον ἦσαν δικτοὶ κατήγοροι ἀγνωστοὶ τῷ κλητορουμένῳ, καὶ αὐτῶν τῶν κλητορουμένων κκοῦργων δυνάμεων νὰ παραστῶσιν ὡς τοιοῦτων. (**)

Διὰ τὸν ὅτι ἱερὰ Ἐξέτασις ἐν Ἰσπανίᾳ ἦτις, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ Φερδινάνδου καὶ Ἰσαβέλλης καὶ ὀργανισθεῖσα ἐπὶ τὸ τελειότερον ὑπὸ τοῦ ἐπὶ ὠμότητι διασημίου Δομηνικανοῦ μοναχοῦ Τορκουεμάδα ἀπὸ τοῦ 1483, κύριον ἔργον εἶχε τὴν καταδίωξιν τῶν Μζύρων ἢ Ἀράβων καὶ τῶν Ἰουδαίων. Αἱ ἐκτελέσεις, auto da-fé ἔργα πίστεως καλούμεναι, ἐγίνοντο μετὰ φρικώδους πομπῆς. Πολλὰκις δὲ καὶ νεκροὶ, ἀνορυχθέντες ἐκ τῆς γῆς, ἐκάσων τὰ πτώματα ἢ ὄσα αὐτῶν, γνωσθέντες ὡς αἰρετικοί. (***)

Διὰ μόνως τῆς ἱερᾶς Ἐξέτασεως τῆς Ἰσπανίας τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ διὰ γρημάτων λαμβάνων ἐγγράφου: ἀφέσεως (indulgentiae), ἃς οἱ Πάπαι, ὅπως αὐξήσωσι τὸν αὐτῶν πλοῦτον, ἐπέμπον πρὸς πώλησιν πανταχοῦ δι' ἐπίτηδες ἐντεταλμένων προσώπων. Amori de origine, progressu et fructu indulgentiarum Ang. Vind, 1735 καὶ Δοκίμιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Α. Δ. Κυριακοῦ ἐκδ. 6. σελ. 260.)

(*) Dante. Paradiso canto XXVII.
 (***) Διότι, εἰ καὶ ἀκούσιως, συνθηθάνοντο ὅμως ὅτι αὐτοὶ οἱ δικάζοντες ἦσαν καὶ τῶν κλητορουμένων κκοῦργων κκοῦργώτεροι.

(**) Πόσον δολίως ἐσπούδαζον οἱ ἱεροὶ ἐξετασταὶ νὰ παγιδεύσωσι τοὺς ὑπ' αὐτῶν καταδικωμένους αἰρετικούς; ἢ ὡς τοιοῦτοι κατηγορουμένους, ἀποδεικνύουσιν αἱ ἐρωτήσεις, ἃς ἀπέτεινον πρὸς ἀμαθεῖς ἀνθρώπους, καθ' ἃς διηγῶνται οἱ consules τῆς Ναρβόννης τῷ ἔτει 1231, γράφοντες πρὸς τοὺς consules τῆς Νίσημης περὶ τῆς παρ' αὐτοῖς ἱερᾶς ἐξέτασεως. (Histoire de la ville de Nismes par M. Ménard. T. I. Paris 1750. Preuves p. 73). Item ut homines simplices et illiteratos caperent in sermone, eis quaestiones hujusmodi faciebant, dicentes: credis quod quando mulier concipit, quod illa missio fiat per Deum, vel per hominem? Et si laicus responderet quod per hominem illam credebatur fieri missionem; ergo dicebant, tu es haereticus: nam haereticus dicunt, quod imalignus Spiritus et homo faciunt hominem, et non Deus. Et si illam simplex laicus timens responsionem mutaret diceus, quod per Deum fiebat dicta missio: ergo tu dicis, quod Deus cognoseit mulierem et ita es haereticus. Item interrogabant eundem si facta missio praedicta, anima infundebatur in continentem, an postea per multos dies ipsius infusio tardatur? Item si anima infusa in illo grano, sicut infans crescit, crescabat? Item si omnes animae factae fuerunt simul et uno momento et ubi? Item si hostia, quam consecrat sacerdos, erat totus Deus vel par ejus? Et tunc si laicus, quod totus Deus est, responderet, dicebant: responde ergo mihi, credis, quod si quatuor sunt

ἐκάησαν, ἐδασανίσθησαν, καθεύρθησαν καὶ παντοιοτρόπως ἐκακώθησαν, ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν φρονημάτων, ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1808, ὅτε τὸ μετέωρον ἐκεῖνο τὸ ἐκλείψαν ἐπὶ τοῦ σκοπέλου τῆς Ἁγίας Ἐλένης, Ναπολέον ὁ Α΄. κατήργησεν αὐτήν, περὶ τὰς 400,000 ἀνθρώπων!!! (*)

Κερκυρα.

(ἀκολουθεῖ)

Δ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

[Διήγημα]

(Συνέχεια ὄρα προηγούμενον φύλ.)

Βεβαίως ἡ Κ. Κεργοριε καὶ ἐγὼ ἠγνοοῦμεν τοὺς ἀνεπισημειωμένους δεσμούς, οὓς μᾶς εἶχε περιβάλλει ἢ ἐπὶ

in ecclesia sacerdotum, et quilibet consecret hostiam suam, sicut decet, quod in qualibet hostia sit totus Deus? Et si laicus responderet, sic: ergo tu credis, quod quatuor sunt Dii. Δοκίμιον Ἐκκλ. Ἱστορίας Α. Δ. Κυριακοῦ ἐκδ. Β σ 265.

(*) Ἴνα μὴ εἰπωσὶ τινες ὅτι ἐμπαθῶς γράφομεν κινούμενοι ὑπὸ μισαλλοδοξίας, ἐκ τῶν προτέρων διαδηλοῦμεν ὅτι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἢ ἀπλοὶ ἀντιγραφεῖς ἱστορικῶν γεγονότων, ἀρ' ἐτέρου εἰς τὴν ἀκρίβειαν μεταχειρισθῆμεν γλώσσαν καὶ ἐπιθετικῶς ἢ ἄλλα ὅσα ἢ ἄλλοι. Ὁ ἐπιθετικὸς νὰ ἀναγνώσῃ ἀληθεῖς περιγραφὰς τῆς τότε καταστάσεως τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου κλήρου τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἃς προσεγγίξῃ εἰς τὰς διαφόρους ἱστορικές συγγραφὰς περιωνύμων καὶ ἀψευδῶν συγγραφέων. Ἐδὸν τὶ ἔγραψαν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδος πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τοῦ βασιλείου αὐτοῦ «δὲν βλέπει τις ἄλλο ἐν Ῥώμῃ εἰμὴ μόνον μεθύτους, κραιπαλοῦντας καὶ καθ' ὁδὸν ἀσχηματίζοντας. Τὰ κελιά τῶν Ἱερῶν εἰσὶ μαχαλιῶν καὶ παι-ἱερατικῶν καταγώγια, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ παπικῇ οἴκῳ τελοῦνται ὄργια ἄξια τῆς Μεσσαλίνης. Ἀντὶ δὲ Ἱερῶν ὕμνων καὶ ψαλμῶδων ἀνηγοῦσι πανταχόθεν ἄσματα βακχικά καὶ ὄργουμένων ποδοκρουσάτων.» (Γάπισσα Ἰωάννα ὑπὸ Ε. Δ. Ροῦδου σελ. 11) — Ὁ δὲ περίφημος ποιητὴς τῶν Ἱταλῶν Πετράρχης εἰς τὰ ἄσματά του ἔχει καὶ τινὰ διὰ τὴν Ῥώμην, ἣν ἀποκαλεῖ

Nido di tradimenti, in cui si cova
Quanto mal per lo mondo oggi si spande;
Di vin serva, di letti e di vivande,
In cui lussuria fa l'ultima prova.

Fontana di dolore, albergo d'ira,
Scola d'errori, e tempio d'eresia:
Già Roma, or Babilonia falsa e ria,
Per cui tanto si piangue e si sospira:

O fucina d'inganni, o prigione d'ira
Ove il ben more, e l'mal si nutre e cria;
Di vivi Inferno; un gran miracol fia,
Se Cristo teco alfine non s'adira.

Putta sfacciata: e dove hai posto spene?
Negli adulteri tuoi, nelle malnate.
Ricecche tante?..... κ.τ.λ.

Ἀπέναντι τοιούτων καὶ τοσούτων, ἐπιθέτων ἠδυνάμεθα ἡμεῖς μετριώτερον νὰ ἐκκρατῶμεθα;

μῆνα σχέσις ἡμῶν, διότι αὕτη ἦτο τοσοῦτον ἀπλῆ, ὥστε οὐδὲν προεμήνυεν ὅτι ἤθελε καταντῆσαι εἰς ἔρωτα. Ἀδιάφοροί τινες ὅλως συνομιλίας, ἀνάγκαις ἐν τῷ κήρῳ, δισκεδάσει; ἐπὶ λέμβου—τοῦ Κ. Κεργοριε πάντοτε σχεδὸν συμμετέχοντος εἰς ὅλα ταῦτα—ἐνίοτε ἀνταλλαγὴ βλέμματός τινος, εὐνοίαν μᾶλλον ἢ συγκίνησιν ἐκφράζοντος, ἢ μειδιάματος, φιλίαν μᾶλλον ἢ συμπάθειαν ἐμφαίνοντος. ταῦτα ἦταν τὰ καθιστώμενα τὴν ἐκεῖ διαλονὴν μου τοσοῦτον εὐάριστον. Ὡτῶ τοῦλάχιστον ἐξελάμβανον τὰ πράγματα καὶ ἡ Κ. Κεργοριε συνεμριζέτο τὴν ἀπάτην μου. Ὁρεῖλέ τις νὰ ἦναι εἰς ἄκρον ἐξυδαρῆς. Ἴνα δικαίρῃ εἰς σχέσεις τοιαύτας ἄλλο τι ἢ τὸ σύνθετος ἐνδιαφέρον γυναικὸς εὐαισθητοῦ πρὸς τραυματίαν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην, ἣν ἕκαστος ὀρεῖλει νὰ ἐκδηλοῖ εἰς ὠρίαν γυναικί, περιποιηθεῖσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀσθένειάν του. Ἀρ' ἐνός μὲν ἢ φιλίαν πρὸς τὸν φιλοξενουτῆ με καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη, ἣν αὐτῷ ἐχρεώσεται, ἀπεμάκρυνον πᾶσαν ἰδέαν ἔρωτος, ἀρ' ἑτέρου δὲ ἢ ἀπερίσκεπτος ἀθωότης τῆς χρεώσεως νοσκόμου μου δὲν ἠδύνατο νὰ νοουηθῆται αὐτὴν περισσώτερον. Ἀλλ' αἴφνης ἀνέλκυσεν ὁ σπινθὴρ ὁ ἀποκαλύψας εἰς ἀμφοτέρους τὴν καρδίαν τοῦ ἑτέρου, οὐδεμία δὲ ἀμφιβολία ὑπῆρχε πλέον, ὅτι ἠγάπων τὴν Κ. Κεργοριε καὶ ἐπὶ καὶ παρ' αὐτῆς ἀντηγαγώμην. Μόλις συνελθὼν ἐν ἐκνυτῷ, ἐσκέφην τίνι τρόπῳ ὄρελλον μετὰ ταῦτα νὰ πολιτευθῶ, καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀγνωμοσύνην μου, ἂν ἔμενον ἐν τῇ ἐπικύλει, μετὰ πολλὰς ἀμφιαντιεῖσεις, ἀπεράσιμα νὰ ἀναχωρήσω, ὡς εἶχον σκεφθῆ τὴν προτεραιάν. Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἠτυχήσα, διότι πάντοτε αἰσθάνεται τις μεγίστην χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ, συνέλαβον περὶ ἑμαυτοῦ καλλίτερον γνώμην καὶ, ἰδὼν τὸν Κ. Κεργοριε, τῷ δικαίωσά μου τὸν σκοπὸν μου, τὸν ὁποῖον μὴ ἐγκρίνα; κατεπολέμησε παντὶ σθένει. Ἐγὼ ὅμως ἐπέμεινον καὶ ἀπέριψα τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Κεργοριε, τοῦ νὰ μείνω τοῦλάχιστον δευτῶ ἡμέρας εἰτέτι. Τέλος μοι εἶπεν ὅτι τὴν ἐπικύριον ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τινῶν ἄλλων εἰς ἑθρῶν σάγγου, καὶ με πρὸς ἀλάσσει θερμοτάτα ἵνα τὸν συνακολουθήσω καὶ νὰ ἀναβῶ τὴν ἀνχώρησίν μου διὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Κατ' ἀρχὰς ἀντέστην, ὕστερον ὅμως ἐνέδωκα, μὴ σκεφθεὶς ὅποιε ἀποτελέσματα ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἢ ὑποχώρησις αὐτῆ. Μόνον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος εἶδον τὴν Κ. Κεργοριε, ἣτις ἦτο εἰς ἄκρον ὠρᾶ καὶ τοσοῦτον ὠραία, ὥστε ἠθάνην ἐξασθενούμενον τὸ τοῦ καθήκοντος αἶσθημα, καὶ ἐνδομύχως ἐνομισθῆν εὐνοίᾳ, διότι ἐμελλον νὰ μείνω μίαν ἔτι ἡμέραν. Ὁ Κ. Κεργοριε, με τὴν συνήθη εὐκρινειάν του, διεγῆθη τὴν προωκίαν συζήτησίν μας εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ πρὸς πονέθη διὰ τὴν ἐσχυρογνωμοσύνην μου, ἔλεοντος; καὶ μετὰ εἰς τὰ κτήματά μου ἔνθα οὐδεὶς ἔλεγε, μεπεριέμενες

— Ἐπιλοτιμήθη, προσέθηκα με τόνον χλευαστικόν, νὰ μοι παραχωρήσῃ τὴν σῦριον. Μῆγα πράγμα, τῆ ἀλλήθεϊ! Δίκαιον ἔχουσι οἱ λέγοντες, οἱ εἰς ἀχριστοῦς πάντοτε χριζόμεθα!

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Κ. Κεργοριε, ἣτις δὲν με εἶχε θεωρήσει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ γεύματος, ἐστρεψε πρὸς με τοὺς ὀρθακλμούς, εἰς οὓς μοι ἐφάνη ὅτι ἀντηνακλάτο ἔκρηξις χαρᾶς κατεσταλμένης καὶ οὐχὶ ἀμοίρου λύπης.

— Ὁ ἡμέτερος τρόπος τοῦ ζῆν δὲν εἶναι πολὺ διασκεδαστικός, εἶπε, διὰ τὸν μὴ ἀγαπῶντα πολὺ τὴν ἔξοχην καὶ ἐννοῶ ὅτι ὁ κύριος δύναται νὰ βαρύνηται ἐδῶ.

— Βεβαίως δὲν θὰ διασκεδάσῃ περισσώτερον ἐκεῖ ὅπου θὰ ὑπάγῃ, ἀπήντησεν ὁ Κ. Κεργοριε. Ἀλλὰ οἱ νέοι δὲν μένουσι ποτε εὐχριστικέμοι ἐκεῖ ἔνθα εὐρίσκονται.

Ἐμειδίσα πικρῶς καὶ ἠρέσθη νὰ ἀπαντήσω ὅτι διέβλαλλε τοὺς νέους, τοῦθ' ὅπερ με ἐξέπληττε, διότι, τόσον ἀγαθὸς καὶ ἐπεικὴς, πολὺ διέφερε τῶν φθονερῶν ἐκείνων, ὅτινες χείρουσι κακολογοῦντες αὐτοὺς, ἕως οἷον οὗτοι εἶναι αὐτῶν καλλίτεροι. Ἐβεβαίωσα αὐτοὺς, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ ἴδω εὐτυχιέστερον ἡμέρας ἐκείνων, ἃς εἶχον διέλθει ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Κ. Κεργοριε, περὶ ἧς ἤθελον τρησῆαι πάντοτε τὰς γλυκυτέρας ἀναμνήσεις, μάλιστα δὲ ὑπεσχέθην ὅτι ἠθελὸν ποτε ἐπανέλθῃ.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ἡ Κ. Κεργοριε ἔμεινε μόνη ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐνῶ ὁ σύζυγός της καὶ ἐγὼ ἐπορεύθημεν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μελλόντων νὰ μᾶς ἀκολουθήσωσι κυνῶν. Ἐπανερχόμενοι ἐκεῖθεν, ὁ Κ. Κεργοριε με εἶπεν, ὅτι ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο καταλληλότερος πρὸς περίπατον διὰ λέμβου, καλὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ ὑπάγω πρὸς ἀναζήτησιν τῆς συζύγου του, ἐνῶ αὐτὸς θὰ ἠτοίμαζε τὴν λέμβον. Φθάσας παρὰ τὴν αἴθουσαν, ἤκουσα ἤχρον κλειδοκυμβάλου καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν Κ. Κεργοριε ἀδούσαν. Καὶ ἕκαστος ἃς φαντασθῆ τὴν ἐκπληξίν μου ὅτε διέκρινον ὅτι αἱ λέξεις, ἃς ἐξέφερον, ἀπέστειλον στροφὴν ληφθεῖσαν ἐκ τῶν καλλιτέρων, ἢ μᾶλλον ἐκ τῶν ἥτιον κακῶν ἐλεγείων μου.

Περὶ τὸν νὰ σοὶ εἶπω ὅτι, ἀκούσας τοῦ φθόγγου ἐκείνου, ἠθάνην ἠδονὴν ἀνεκδιήγητον. Ἐνόμισα ὅτι ὁ Σιμάρδα, ὁ Βέμπερ, ὁ Ροσσίνης κ.λ. οὐδὲν περισσώτερον ἠδύνατο νὰ κατορθώσωσι, καὶ χάρις εἰς τὴν ποιητικὴν ματαιότητά μου, εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν μου, ἡ μουσικὴ ἔμπνευσις τῆς Κ. Κεργοριε ἀντήχησεν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὡς μελωδία ἀγγέλων. Ἐμεινα ἐπὶ τινὰς στιγμάς ἐκπληκτικὸς ὡς ἐκ τῆς ὄδῃ, ἢ ἤκουον, ὕστερον δὲ προὐχώρησα ὅσον τὸ δυνατὸν σιγελῶς καὶ ἔστην ὀπισθεν αὐτῆς, ἔνθα, ἀκίνητος καὶ λίαν συγκινημένος, ἀνέπνεον τὴν γλυκεῖαν εὐωδίαν τῆς μελαίνης κόμης της καὶ ἤκουον τοῦ φθόγγου τῆς γλυκεῖας αὐτῆς φωνῆς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αὐτὴ ρίψασα τὰ βλέμματα αὐτῆς εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου κάτοπτρον, με εἶδε καὶ,

— Πῶς ἐδῶ, μοι εἶπε προσπαθεῖσα νὰ μειδιάσῃ! Ἀχ, πόσον με ἐφουβίασας!

Ἐθεώρησα αὐτὴν με βλέμμα, ἐν ᾧ ἀπεικονίζετο ἡ ἐνθουσιώδης εὐγνωμοσύνη καὶ τοῦ ἀπιστοῦτος καὶ βλέποντος, κατὰ πρόβλεπτον τὴν ποιήσιν αὐτοῦ

ἐμπνευσμένην ὑπὸ τῆς μουσικῆς, καὶ, ἔτι μᾶλλον, ἀδωμένην ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἣν ἠγάτα.

— Ἐξοκλουθήσατε, Κυρία! ἐξοκλουθήσατε! εἶπον με φωνὴν ἔντονον καὶ παθητικὴν. Ἐνεκα ἡμῶν οἱ στήθοι μου τῶρα μοὶ φαίνονται ὠραῖοι, προσέθηκα ὑπερκριτικῶς, διότι, καὶ ἄνευ τούτου, ἐνόμιζον αὐτοὺς ὠραίους. Ἀλλὰ τῷ ὄντι τότε μοὶ ἐφάνησαν αἰμαῖστοι.

Ἐμειδίασα καὶ ἐξοκλουθήσασα ἄδουσα ἐπ' ὀλίγον με ἄκρην εὐκισθησίαν, εἶτα, δὲ, στραφείσα πρὸς με, εἶπε με χροῖν ὅλως φιλάρεσκον πλὴν μετὰ τινος λύπης μεμιγμένην,

— Κακῶς ἐξετέλεσα τὸ μελαγχολικὸν τῶν στίχων σας, ἀλλὰ σήμερον εἶμαι ἀδιάθετος καὶ ἕως ἄλλοτε ἐπιτύχω καλλίτερον.

— Ἄλλοτε!... Καὶ ἐγὼ ἔμελλον νὰ ἀναχωρήσω μετὰ μίαν ἡμέραν.

Τὸ αὐτὸ καὶ ἐκείνη ἕως σκεφθεῖσα, ἔκυψε περίλυπος τὴν κεφαλὴν. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ φωνή, ἡ ὠραϊότης αὐτῆς, ἡ ἐπικειμένη ὠρὰ τῆς ἀνωχωρητέως μου, ἡ περὶ αὐτῆς εὐτυχία μου, ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος, πάντα ταῦτα δεινῶς με ἐτάραττον.

— Ὅχι πρὸς γυναικί, ἀλλὰ πρὸς θεῶν ὁμοιάζετε, τῆ εἶπον. Προσέθηκα δὲ μετὰ ταῦτα χαμηλοφώνως:

— Κερρολίνα! Κερρολίνα! δικαί δὲν με ἐφόνειον οἱ ἀδέξιοι;

Αἱ λέξεις αὗται αὐθορμήτως ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ βήθους τῆς καρδίας μου. Τρομερὴν ἠθάνουμην πλὴν αἰσθημάτων μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ καθήκοντος τῆς εὐγνωμοσύνης; μεταξὺ τῆς ἀγγελικῆς καλλονῆς τῆς Κ. Κεργοριε καὶ τῆς ἀγαθότητος καὶ εὐκρινείας τοῦ συζύγου αὐτῆς. Ἐν ἧ θήσει τότε εὐρισκόμην, πολλοὶ ἤθελον πνίξει τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' ἐγὼ, διὸ καὶ καυχώμαι, δεινῶς κατετρύχουμην, αἰσθανόμενος τοὺς ἐλέγγους τῆς συνειδήσεως, ὡσαύτως ἐσεπιπέμην τὴν προδοσίαν, ἣν ἤθελον πράξαι.

— Ποῦ εἶναι ὁ σύζυγός μου; ἠρώτησεν ἡ Κ. Κεργοριε, χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς λόγους μου.

— Μοὶ εἶπεν ὅτι μᾶς περιμένει ἐν τῇ λέμβῳ.

— Καὶ δὲν μοὶ εἶπες τίποτε!

— Τὸ ἐλπισθῆναι...

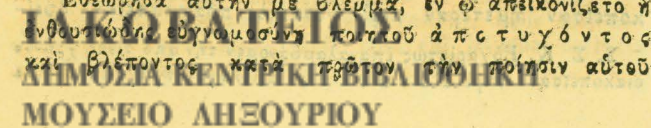
— Ὅποια ἀπερισκεψία!

Με ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ἐξήλθομεν οὐδὲ λέξιν ἀντιπλάζαντες.

— Τέλος πάντων! ἀνέκραξεν ὁ Κ. Κεργοριε, μὲ μᾶς διέκρινε. Ἰδοὺ σᾶς περιμένω μίαν ὀλοκλήρον ὥραν.

Ἐλθετε λοιπὸν, με ἐλθουμένησα;

Εἰσήλθομεν εἰς τὴν λέμβον, ἀλλὰ δὲν ἐνθουσιώμεθα πλέον ὅποιος δικαιολογήσεως εὐρομεν. Τέλος ἐγὼ μὲν ἔλαβον τὴν κόπην, ὁ δὲ Κ. Κεργοριε τὸν οἶκα. Σιγῆλοι καὶ περίλυποι διατελέσαντες καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ περιπάτου, ἀρρητὴν ἐδῶκαμεν εἰς τὸν Κ. Κεργοριε, τοῦ ὁποῖου αἱ ἀστειότητες δὲν κατώρθωσαν νὰ διασκεδάσωσι τὴν μελαγχολίαν μας, νὰ παραβάλῃ ἡμᾶς με τὰς πληρωμένους ἐκείνας ψυχὰς, ἃς οἱ Βρ.τ.

τανοί χωρικοί Ισχυρίζονται ότι βλέπουν την νύκτα, περιφερομένης επί της Θαλάσσης και των ποταμών. Την επομένην ημέραν εξήλθον προς θήραν, και εφνευσά τὸν σύαχρον, ὅστις ἔστι ἐναντι τοῦ πυροβόλου μου. Ἐνῶ δὲ τὴν ἐπαύριον, μετὰ παλλούσης καρδίας, ἕτοιμαζόμεν νὰ ἀνοχωρήσω, εἶδον αἰφνης τὸν Κ. Κεργοριε ἐν τῷ θαυμασίῳ μου.

- Μίαν χάριν σὰς ζῆτώ, μοι εἶπεν.
- Εὐχαρίστως· οὐδὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀρνθῶ.
- Οὐδὲν λέγετε;
- Πλὴν περὶ τίνος πρόκειται;
- Ν' ἀναβλήτε τὴν ἀνωχώρησίν σας.
- Πῶς;
- Πρέπει νὰ μείνητε ἐπὶ τινι καιρὸν εἰσέτι.
- Ἀλλὰ...

—Ἀφήσατε τὸ ἀλλὰ. Δὲν δύνασθε νὰ μοι ἀρνθῆτε μίαν χάριν πρὸ ὀλίγου τὸ εἶπετε, καὶ ὅτι κτηρήσετε τὸν λόγον σας. Ἐλαβον δύο ἐπιστολάς, ἡ μὲν μὲ εἰδοποιεῖ ὅτι φίλη τις τῆς συζύγου μου θὰ ἔλθῃ νὰ μείνῃ ἐπὶ τινος ἡμέρας μετ' αὐτῆς, ἡ δὲ μὲ καλεῖ εἰς Kenues ἔνθα δίκη τις ἀπαιτεῖ τὴν παρουσίαν μου. Δὲν δύναμαι νὰ σφῆσω τὰς Κυρίας ταύτας, αἵτινες, ὅταν ἦναι μαζῇ, τέρπονται περιπερόμεναι τῇ δε κκειῖτε, ἀνευ ἀνδρὸς ἵνα ὀδηγῇ αὐτάς· καὶ—εἰρήσθω ἐν πικρῶ—ἵνα γείνη δούλος αὐτῶν. Ὅθεν ἠθέλητε μὲ ὑποχρεώσαι νὰ ἀναπληρώσω τὴν ἀπουσίαν μου, φίλε μου, θὰ καταβάλω δὲ πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα μὴ παρατείνω αὐτὴν καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μετανοήσετε, διότι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν δυσαρτεῖται τις εὐρίσκομενος μετ' αὐτῶν. Λοιπὸν θὰ μείνητε εἴμεθα σύμψυχοι.

Οὐδόλως μὲ ἐξέπληξεν ὁ τρόπος, μεθ' οὗ ὁ Κ. Κεργοριε μὲ μετεχειρίζετο, διότι ἐγνώριζον ὅτι ἦτο ἐν τῶν σημείων τοῦ εὐλακροῦ καὶ ἰδιοτρόπου ὁπωσοῦν χαρακτηρὸς του, πολὺ θυμῷ ἐθιχόμενος τὴν τυρλὴν ἐμπιστοσύνην, ἣν μοι εἰδείκνυε, διορίζων με, ξένον καὶ νέον ὄντα, ἀκόλουθον τῆς συζύγου του κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ. Ὁ Κ. Κεργοριε ἦτο τῶν σφόδρα ἐκείνων αἰσιοδόξων, οἵτινες, ἀνίκανοι ἵνα ὑποπτεύσωσι τὸ κακὸν, ἀναγνωρίζουσι αὐτὸ μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ψηλακιοῦτο νὰ θαρρῇ εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην μου καὶ νὰ προσδοκᾷ παρ' ἐμοῦ καλὴν συμπεριφορὰν, καὶ ἡ σκέψις αὕτη μᾶλλον τὴν μεγαλοψυχίαν του ἢ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ καρδίας πείραν ἔτιμα. Παρεμβλὼν τινὰς δυσκολίας, αἱ ἐκεῖνος εὐκόλως ὑπερεπήδησεν, ἐνέδωκα τέλος, ὑποκρίθεις μὲν ὅτι μόνον εἰς τὴν θέλησιν αὐτοῦ ὑπεχώρουν, πράγματι ὅμως τῷ ἐγωισμῷ μου χαριζόμενος. Ἀλλ' οὕτω ὠφεληθεὶς τῆς χρηστότητος καὶ ἀπλότητος τοῦ Κ. Κεργοριε, ἠθανόμην τύψιν τινὰ σκευδῶτος, ὡς καταχρᾶσθαι τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ. Κατῶρθωσα ὅμως νὰ ἀνακουφίσω ἑμαυτὸν, βέβαιος ὡς ὅτι θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀντιστῶ εἰς τὸν πειρασμὸν τῶν περιστάσεων καὶ εἰς τὴν δυνάμιν τοῦ ἔρωτος. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις οὕτω πάντοτε σκεπτόμεθα.

Μαθούσα ἡ Κ. Κεργοριε ὅτι δὲν θὰ ἀνεχώρουν, ἐπαράχθη καὶ προέφερε λέξεις τινὰς σχεδὸν ἀκατανόητους, δι' ὧν ἐσκόπει νὰ μὲ ἀπαλλόξῃ τῆς ὑποχρεώσεως, ἣν εἶχον ἀναλάβει. Κατέβλεπον πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα ἀτάραχος διμείνω, καὶ ἐδήλωσα αὐτῇ δὲ λέξεων διαφορομένων ὅτι ἠδύνατο νὰ θαρρῇ εἰς τὴν ἀγνοῖαν καὶ εὐθύτητα μου. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Κ. Κεργοριε ἀνεχώρησε. Ἐνεκα δὲ ἀπροσδοκῆτων τινῶν περιστάσεων παρέτεινε τὴν ἐπιστροφὴν του ἐπὶ δύο μῆνας, καθ' οὓς ἐγνώρισεν οὐχὶ τὴν ἐμπειρίαν καὶ ἐθερμον ἐκείνου ἐδιδιμονίαν, ἣν τοσοῦτον πομπώδεις περιγραφὰς τὰ μυθιστορήματα μᾶς παρέχουσι, ἀλλὰ τὴν ἤριμον, τὴν γλυκεῖαν, οὕτως εἶπεν, ἐκείνου εὐδαιμονίαν, ἣν ὑπαρξίς, ὑπὸ εὐδαιμονίας τύψεως συνειδῶτος παρασσομένη, παρέχει εἰς δύο σφόδρα ἀγαθὰ· καρδίας, συνδεόμενης δι' ἔρωτος ἀληθοῦς καὶ ἀγνοῦ.

Ὁ ἀληθὴς ἔρωτος τοῦτο τὸ ἰδιάζον ἔχει ὅτι, πάντως μὲν προσκόμματος ἀπληλαγμένος, ὑποκειμενος δὲ τῷ καθήκοντι, εἰς ὀλίγον ἀρκεῖται· παραδίδεται εἰς τὸ ρεῦμα τῶν τερπνῶν ἐντυπώσεων, ἵνα ἡρέμα μετ' αὐτοῦ κυλιέται· τέρπεται δρέπων τὴν παρὰ τὴν ὄχθην γλῶσσαν, τὸ μεταξὺ τῶν καλῶν ἄνθος, καὶ οὕτως, εἰς τὰς ἀβλαβεῖς ταύτας παιδικὰς παραδομένους, πάντοτε ἔχει ἐλαφρὸν μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη καὶ γλυκὺ βλέμμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ προσφορὰ ῥόδου δάκρυα χαρᾶς ἐπιφέρει· ἀπλῆ δὲ χεὶρὸς θλίψις παλμοῦς διαρκεῖς εἰς τὸν κατελιημμένον ὑπὸ τοιοῦτου ἔρωτος, ὅστις εἰς πάντα ταῦτα, τὰ καθ' ἑαυτὰ οὐδενὸς λόγου ἄξιον, θεῖα θέλητρα εὐρίσκει, καὶ ὑψηλὴν τινὰ σπουδαίοντα ἀποδίδει. Καὶ ἐπειδὴ πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ μόνον ἡ ἡμετέρα φαντασία καθιστᾷ τοιαῦτα, οἷα μᾶς φαίνονται, συμβαίνει ὥστε ὁ ἀγνὸς οὗτος ἔρωτος, πρῶτον ἐμφάνει ἠδίστης, νὰ ἀποκαθιστᾷ ἡμᾶς· χιλιᾶκις εὐδαιμονιστέρους ἢ αὐτὴ ἡ ἀπόλαυσις. Ἐν τῇ ἀθωότητι τοῦ ἔρωτος εὐρηται ἡδονὴ τις ἰσοδυναμεῖσα πρὸς τὴν πραγματικὴν, ὡς εἶπε ποιητὴς τις, διότι δὲν διακόπτεται, ἀλλ' ἀκαταπαύστως ἐνεργεῖ. Τοιοῦτος ὁ πρὸς τὴν Κ. Κεργοριε ἔρωτος μου.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ] [τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον] Κ. Δ. Τ.

Η ΓΥΝΗ
ΥΠΟ ΓΕΝΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ
ΥΠΟ
ΦΡ. ΑΝΔΡ. ΤΕΡΤΣΕΤΗ.
ΣΤ.

Συνεχίζοντες τὴν ἀπὸ τοῦ Δ' φυλ. τῆς «Κορίννης» ἐκ περιστατικῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεώς μας διακοπέσαν ἡμετέραν περὶ γυναικῶν πραγματείαν, δεξιῶς Σ. Σ. Κ. Εὐχαρίστως ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἀπὸ τίνος χρόνου διακοπέσαν περὶ Γυναικῶν ἀξιολογὸν πραγματείαν τοῦ

λομεν συνωδᾷ τῇ ἐν τῷ προοιμίῳ καταταχθεῖση ὕλη νὰ πραγματευθῶμεν ἐφ' ὅσον ἐφικτὸν συντομώτατα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γυναικῶς κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, συνάμα δὲ καὶ κατὰ πόσον αὕτη συνέτεινε εἰς τὴν εὐδωτέραν αὐτοῦ ἐξάπλωσιν, πρὸς τοῦτοις δὲ θέλομεν ἐξετάσαι αὐτὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν νεωτέρων χρόνων· τιτῶτα εἰσι τὰ ζητήματα ἐφ' ὧν θὰ ἐπασχολήσωμεν σήμερον τοὺς ἀναγνώστας τῆς Κορίννης, ἔχοντας πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλομεν τύχει καὶ ἐπὶ τοῦτοις τῆς ἐπιεικειᾶς αὐτῶν. Ἡ ἀγαθὸς καρπὸς καὶ κοσμοχρηστεῖα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐμφάνισις, ἦντινα κατὰ θεόπνευστον ὄντως ἐμπνευσιν τὰ ἐξοχώτερα τῶν φιλοσόφων πνεύματα προσκήρυσαν (α) καὶ ἡ κατὰ συνέπειαν ἀναγέννησις τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ εὐεργετικώτερον φαινόμενον, ὅπερ πρῶτον καὶ δεῦκα αἰώνων ἐπὶ τῆς σφαιρᾶς σεληνίζον προτυπώθη. κινηταῦθα μὲν ὡς ὑπόσχεσις καὶ ὑποστήριξις, κἀκείθεν δὲ ὡς μακαριότης καὶ εὐδαιμονία, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀμοιβὴ τῶν ἐνθάδε ἀγαθοεργῶν μας.

Ἐξετάζοντες τὴν ἐμφάνισιν ταύτην ἀπλῶς καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τοῦ ἡμετέρου θέματος, διορώμεν ἐν αὐτῇ διττὸν χαρακτῆρα, αἵτε ἀφ' ἑνὸς τὰ μάλα εὐεργετησάση τὴν θέσιν τῆς γυναικῶς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀρκοῦντως εὐνηργετήθη ἀλληλεπίδρασις λοιπῶν ἀμοιβῶν, ἣν τινὰ προποίμασι τὸ καθήκισθὲν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δόγμα, ὅτι δεῖ ἕνα ἀπολεσθῆναι ὑπὲρ τῆς τῶν ἀπάντων σωτηρίας. Καὶ οἷα μὲν ἡ πρὸς τῆς ἐμφάνισις ταύτης κατάστασις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ κόσμου, σάφα, καθὰ ἡμῖν δοκεῖ, ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ὑπὸνέξασθε· ἐάν δὲ ἐν τοῖς ἐξοχωτέροις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀνδράσι, τοιαύτας ἀνευρίσκωμεν ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ δοξασίας, τί ἀρχὴς ἐπρεπέτις νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν κοῦρον λοιπῶν ἐρχλον τὸν ἀενάως ἄρτον (panem) καὶ θεάματα (et circenses) ἐπιζητοῦνται, καὶ ὅστις μόνον καὶ μόνον νύχραστεῖτο εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Πρακτόρων καὶ Ὑπάτων βίπτόμενα αὐτῶν ψυχῆς (missilia) κατὰ τὰς προελεύσεις καὶ τὰς θεάς; Τί ἐπρεπέτις νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν ἐρχλον τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, ἀπαξ· ἑώρα τὸν Αἰμίλιον Παῦλον διαζευγόμενον ἀνευθριάστως τὴν ὑπὸ πολλῶν περιεκοσμημένην προσόντων ὠραίαν Παπρίαν, εἰς δὲ τὰς παραστάσεις

φιλοῦ καὶ συμπολίτου ἡμῶν κ. Φ. Τερτσετή, ὅστις, καιπερ καταγόμενος εἰς τὰς πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς, δὲν ὕστερον φλοπονῶν ἔργα ἀνάξει τῶν μελετῶν του, ὡς ἡ ἀνωτέρω πραγματεία, ἐφ' ᾧ συγγαίρομεν αὐτῷ, εὐχόμενοι συνάμα τὴν ταχέαν ἐπιτυχίαν καὶ στέψιν τῶν ἀρτύων αὐτοῦ μόχθων.
[α] Quando un gran mutamento, elegé poi, ἀπὸ τοῦ ἀδωδῶνος ὁ διαπρεπὴς τῆς Γαλλίας ἱεροκλήρυξ Fr. Lamennais, dee compiersi nel mondo, non mancano mai voci che lo annunziano, precursori che vivono: apprechiatevi; l'ora si avvicina. E il segno che li manifesta parlanti in nome di Colui che tiene nella sua destra la trama dell'avvenire, sta nel disprezzo delle cose presenti, delle cose che più appetiscono i sensi, delle cose cui inarbitra corrotta Mognia più ardentemente si è.

τῶν φίλων προτείνοντα τὴν ἐμβάδα του διὰ τῆς ἀξιοσημειωμένου ἐκείνης ἱστορικῆς ἀπαντήσεως; οὐκ εὐπρεπῆς οὗτος; οὐ νεουργῆς; ἀλλ' οὐκ ἂν εἰδείη τις ὀδῶν, καθ' ὅτι θλίβεται μέρος οὐμὸς ποῦς;» (β) (Πλουτάρχης ἐν βίῳ Αἰμίλιου Παύλου) Τί ἐπρεπέτις νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀπαξ· ἑώρα τὰ ἐξοχώτερα τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων καὶ τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς πνεύματα ἀμφιταλαντευόμενα περὶ τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τοῦ κατ' ἰδίαν ἀτόμου; Τί ἐπρεπέτις νὰ περιμένῃ ἐν τῇ διηκνῇ ἐκείνῃ ἀντιφάσει, ἀπαξ· ἑώρα τὸν ὕπατον τῶν φιλοσόφων Ἀριστοτέλην καθιερῶντα τὸ «πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος, καὶ τὸ φύσει δούλος φύσει ἐλεύθερος;» Ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τέλους ἐν γένει ἀδυνατοῦσα ἀνισταθμεῖσαι τὴν ἀγροῦτον Ῥώμην εἰς τὸ ἄρμα τῆς πολιτικῆς ἀντιζηλίας, κατῶρθωσε τοῦτο διὰ τῆς ἐιδωλοκρατίας καὶ τῆς καταπτώσεως τῶν ἠθῶν. Αἱ Ἀθηναὶ ἐγένοντο τὸ πικρὸν χεῖρον πάσης ἀκαθάρτου θεότητος, ἐξ οὗ, προοιμιωδῶς ἐλέγετο, ὅτι ἐν αὐταῖς εὐρισκῆτις πλείονος θεοῦ ἢ ἀνθρώπου· σὺν τοῦτοις καὶ βωμὸν εἶχον «τῷ ἀγνώστῳ θεῷ».

Δύνασθε λοιπὸν, ὦ Ἀγούστε, ἀνευθριάστως νὰ ἀπαξῆς τὴν Λιβίαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ συζύγου τῆς (γ), διότι ἡ εὐεργετικὴ καὶ κοσμοτήριος τοῦ Ἰησοῦ μακροχριστοῦ ἐμφάνισις δὲν ἤρχισεν εἰσέτι νὰ ὑποφώσκῃ! Δύνασθε, ὦ ἐντιμοὶ τῆς ἀρχαίας Ῥώμης τοκισταί, οἱ μέγχοι τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ τοῖς ο/ρ, κατὰ τὴν μαρ-

[β] Ἐν τῷ γ', φυλ. τῆς Κορίννης περιγράφεται τὴν κατάστασιν τῆς ἀρχαίας Ῥώμης διέλαθεν ἡμᾶς σημειῶσαι ὅτι ἡ κατάπτωσις αὕτη, προβίσις εἰς τὸ ἔπακρον τῆς διαφθορᾶς, ἀναφαίνεται ἰδίως περὶ τὰ τέλη τῆς δημοκρατίας, ἔθθα ἡ ἐπικρατήσασα ἀλοασία τῶν ἠθῶν καὶ τὰ ὀλεθρία ὑπὸ τῶν ἐπισημοτέρων αὐτῆς ἀνδρῶν διδόμενα παραδείγματα ἐπέφερον τὴν γενικὴν διαφθορὰν, ἰδίως δὲ τὴν ἐκλυσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς οἰκογενείας ἐν τοῖς προηγουμένοις ὄμοις χρόνοις ὑπεμφάνισται νᾶπως ἀμυδρὰ τις λάμψις εὐνομίας τε καὶ ἠθικῆς ἐντεθῆεν ἐξηγεῖται ἡ τοῦ Κικέρωνος γνωστὴ ἔκφρασις ἐν τῷ κατὰ Κατρίνα λόγῳ, O tempora! O mores! ὁρῶντες τὴν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ καταπτώσιν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, πρὸς δὲ καὶ πολλῶν ἄλλων συνόνομοι ἐκφράσεις. [Ὅρα, πρὸς πλείονος διασφίρειν τῆς θέας. Montesquieu de la grandeur des Romains et de leur decadence.] Ἐν δὲ τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι, ἥς τινος μικρὰν τινὰ περιγραφὴν ἐν τῷ δ', φυλ. ἐποιήσαμεθα, εὐρισκόμεν, καιπερ ἐν τῷ ζῳφῷ τῆς πολυθείας διατελοῦσης, εὐερεστώτερα φαινόμενα καὶ παραδείγματα μεγάλως διαφέροντα τῶν Ῥωμαϊκῶν ὠροτήτων οὕτω, φέρ' εἶπεν, ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐλευθωμοῦς, ὅτι δὲ ἐπρωτάνθη ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων συστήσει πρὸ ἑαυτοῦ μονομύχων καὶ θρησιομαχῶν θεάματα ἀπεκρίναντο ἀνευναρπέατος πρῶτον τὸν παρ' ἡμῖν ἱδρυμένον ἑλευθωμοῦ [Λουκιανὸς ἐν βίῳ, Δημοκράτου]. Οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους φιλοκίτριμονες ἦσαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ζῶα εὐτυμπεθεῖς ὕστε καὶ τὰς ἡμίονους· τὰς ὑπηρετήσαστας εἰς τὴν οἰκοδομήν τοῦ Παρθενῶνος ἀπέλυσαν, καὶ μὴν ἐξ αὐτῶν ἠΐσταν τρέφασθαι ἀπὸ τοῦ Πρωτανίου (ὄρα περὶ τοῦ γεγονότος τούτου Ν. Σαρπύλου Διεθν. ἐκ Δίκατον. Ἀθήναι 1860).

[γ] Ὅρα Κορίννης φυλ. δ', σελ. 58 σημ. β'. Ἐνθα μετεφέρωμεν τὸ περὶ τοῦ γεγνηότος τούτου πραγματευόμενον χωρίον τοῦ Τακίτου.

πυρίαν του Κικέρωνος, δανείζοντες (δ) (Cicero ad Attic, V. 21. 8.) να καταταμαχίζετε το σώμα του όφειλέτου διότι αί επιεικείς τής φιλανθρωπίας άρχαι δέν ήρχισαν εισέτι να εκτεινώνται τήν θεμουργόν αυτών δύναμιν. Δύνασαι άτιμωρητί, ω Ρωμαίε Πάτερ, να φρονεύς τόν υίόν σου (ε), διότι τό ρήμα, ωι πατροκτόνος εσίν ό τόν έαυτου υίόν κτείων, δέν ήρχισεν εισέτι ν' άνατέλη! Δύνασθε, ω Γυναίκες τών Γερουσιαστών, να παραδίδεσθε ποίς άνδράσι κατά τήν θέαν τών θεαμάτων τών άθλητών «Feminarum illustrium senatorumque, λέγει ό Τίτος Λίβιος, plures per arenam foedati sunt». (Annal. βιβλ. 15 βιβλ. 32), διότι πλυσιάζει μόν αλλά δέν ήλθεν εισέτι ή λαοπόθητος στιγμή τής άνανκαινώσεως του κόσμου.— 'Αλλ' ήλθεν, άλλ' έπεφάνη, άλλ' ή ήμέρα άνείτειλε... νέος δέ κόσμος, μετ' ήχου συμπρασούρων τόν παρεληλυθότα, ένώπιόν μας διανοίγεται. Οίχι διδασκαλία! Οίχι ήθικά παραγγέλματα, διά του αίματος καθολολογητών τής πίστεως; και έρομαρτύρων καθολοποιήσεντα, κστερδούσαι τόν άρχαίον κόσμον! «Χθεςινού έσμεν» έπεφώνε σύγχρονος τής έποχής εκείνης μελισταγής φωνή, τός γυναικίαις καταχοήταις του Χριστιανισμού ζωγραφούσα, και όμως άποτελούμεν τό μέγιστον μέρος τών ύμετέρων πόλεων, επαύλεων, κοινοτήτων, συνελεύσεων, στρατοπέδων, φυλών, (tribus) λόχων, του Παλατίου, τής Γερουσίας και τής αγοράς (forum)»

Η σκνίς, έρ' ής ό Ιησούς Χριστός έθεσίο διά τεισάρων ήλων προσηλωμένος, ύψούται, οί δέ 'Απόστολοι απέρχονται ήδη τής 'Ιουδαίας ίνα ρίψωσι τά σπέρματα τής Εύαγγελικής άληθείας, εις τήν φάλαγγα τής όποιας μετ' ου πολύ ό Μέγας Κωνταντίνος καταταχθείς, μετά τήν μετάθεσιν τής Πρωτεύουσής του Κόσμου εις τό Βυζάντιον, τήν αναγκαιάν ταύτην προς έπίτευξιν του Χριστιανισμού ποάζειν, καθόσον μόνον έν νέφ κηθέρα του Κόσμου ήν δυνατόν να πραγματοποιηθώσι τά λησσωτήρια αυτού δόγματα, μη ιδούση ποτέ αγάλλματα και βωμεύς πολυέπεις, προέβη τή βοήθειά τών έφωσιωμένων εις τās βάσεις τής Εύαγγελικής άληθείας προς τήν μετάπλασιν τής άρχαίας κοινωνίας, καθόσον νέα εμφάνισις ιδεών, κατά φυσικόν νόμον, άπήτει νέαν διάταξιν διατυπώσεων.

Η έποχή του πρώτου Χριστιανού αυτοκράτορος ήν έποχή άληθώς έθνικής πηλιγενεσίας. Η εϋεργετική του Χριστιανισμού δύναμις, ή θυμασις αύτη, κατά τόν Μέγαν Ναπολέοντα, λύσει του άνθρωπίνου αινίγματος, μεταπλάττει τά περι δούλων, διακρυθμίζει τά του γάμου, θέτει φραγμόν εις τά άμοιβήσια συναινέσει λαμβάνοντα χώραν διαζύγια (ζ), και αυθαρεί ώς δόγμα άν-

(δ) Ο νόμιμος τόκος και μετά τήν εμφάνισιν του Χριστού δέν θεωρεΐτο παράνομος, διότι επικράτει ήδη ή άρχή ότι τά χρήματα είναι γόνιμα και ότι κατά συνέπειαν ή χρήσις αυτών πρέπει ν' άμειβήται. Non enim debet sterilis esse pecunia, L. 3 § 4 de contr (27—4)
(ε) Όρα Κ ο ρ ι ν η σ φυλ. γ', σ 36
(στ) Ποιήσαντες και ένταύθα και προηγουμένως λόγον περι

κνήσσεται ότι «ού; ό θεός συνέζευξεν άνθρωπος μη χωρίζετω» βελτιοί τήν κατάστασιν τών γυναικών, διασκαλίζει τās βάσεις τής ήθικής, ής ή άποστολή έστιν ή θεραπειά τών κοινωνιών διά τής βελτιώσεως τών λαών, άντιτάσσει φραγμόν εις τά άφεγγή διαβήματα τής κρυψίνους πολιτικής, έπαγγέλλεται έκασταγή τήν όργάνωσιν του άρχαίου κόσμου και τήν κρηταίωσιν του τερψιθόμου τής άρετής τόνου, και τέλος άμα τή εμφάνισις αυτού αίρεται ή ύποπληγξ ή διαχωρίζουσα τήν άνθρωπότητα και υπό τήν εϋσκιόφυλλον του Χριστιανισμού όρνν εύρίσκει όρμον άσφαλή ή τέως πελαγίζουσα άνθρωπότης. Δικαίως όθεν έν τέλει τής περι τής άρχαίας Ρώμης ήμών πραγματείας έλέγμεν ότι εις μόνην τήν θρησκευτικήν μεταπολίτευσιν έπεφυλάσσετο ή τιμή να διασώσθ τόν άνθρωπον τής έποχής εκείνης, ότι εις μόνην τήν εμφάνισιν του θεανθρώπου διασεκείσθη ή όχλύς τών ζοφερών εκείνων χρόνων. Τερρασία έπαληθώς μεταβολή! Οί πρώην βάρβαροι έγειναν ήπιοι, τά πρώην τέρατα έγειναν άγγελοι, έν γένει δέ ου μόνον έπαγγελίαι προσεφέρθησαν τή άνθρωπότητι αλλά και ή πρόσκαιρος αυτών ζωή κατέγη εϋδαιμονοετέρα. Chose admirable. φωνει ό Montesquieu, la religion chretienne qui ne semble avoir d'objet que la felicité de l'autre vie, fait encore le bonheur dans celle—ci (Esprit des lois, tom. I. pas. 375)

Τοσοϋτον ό Χριστιανισμός προώδευσε και τοιούται ήσαν αί ήθικαι άρχαι, άς καθιέρωσεν, ώστε άπορεί τις, τή άληθεια, τās δέλτους τής ιστορίας αναφυλλίζων, πώς, έν τοιαύτην πραγμάτων καταστάσει εύρών τās κοινωνίας, ήδονήθη να προνοήση και περι τών λεπτοτέρων τής ήθικής παραθέσεων τοσοϋτον εύμαρως; οϋτω, φέρ' ειπέιν, ένώ προηγουμένως τοσαϋται και τηλικαϋται ώμότητες έλάμβανον χώραν, ένώ τοσαϋται άνθηκότητες έπεκουρόντο υπό τών μεγαλειτέρων τής έποχής εκείνης άνδρών, άπαντιώμεν μετά τήν εμφάνισιν του Χριστιανισμού τήν λεπτοτάτην εκείνην διάταξιν, ήτις έξελέγχει άρκούντων τήν εϋεργετικήν αυτού πρόνοιαν, ότι εάν, γενομένης δωρεάς μνηστειας (ζ), λυθη αύτη διά του θανάτου του μνηστήρος, άποδίδεται αύτη, άλλ' εάν ή μνηστή ήφιλήθη υπό του μνηστήρος διατηρεί τό ήμισυ τής δωρεάς τής μνηστειας. (Τερτυλλιανού Lib. de velandis virginitas c. II.) Ό δέ κ. Π. Παπαρηγόπουλος αναφέρων τό γεγονός τοϋτο έν τή συγγραφή αυτού «περι του έν Ελλάδα ισχύοντος Ρωμαϊκού δικαίου,» προσέτιθησιν τά εξής «Καθ' όσον άφορᾷ τόν λόγον τής διατάξεως ταύτης πολλοί πείθονται ότι αύτη συνέχεται μετά τής παρᾷ τοίς Χριστιανού; κατά του; πρώτους χρόνους του Χριστιανισμού αυστρα; ήθικής και γυναικειας αιδού;

διαζύγιου δικαίον έστι ίνα ειπωμεν όλιγα τινά περι αυτού υπό τήν έποχήν τής νεωτέρας ισχυούσης παρ' ήμιν νομοθεσίας. Έπειδή δέ τό ζήτημα τοϋτο θεωρούμεν σχετικόν με τό προκειμενον θέμα, προσερχομεν θέλωμεν επιμειναι.
(ζ) Ό θεσμός οϋτος τής Ευρωπας (αγγλια) έννεκα μνηστειας εισήχθη επί τής έποχής τών δοκίμων Νομοδιδασκάλων ήτοι κατά τήν δευτέραν μ. Χ. έκάνονταστειρία.

ήτις προσεβήλλετο διά φιλημάτων και αυτού του μνηστήρος.»

Έφημεν ανωτέρω ότι ό Χριστιανισμός και εϋεργέτης και εϋεργετήθη τοϋτου τήν άποδείξιν εύρίσκομεν έν σ. 144 τών Θρησκευτικών Σιβυλλών, πραγματείας έπιτυχώς μεταφερθείσης εις τήν ήμετέραν φωνήν υπό του εϋπαιδέτου Κ. Αβερκίου Λαμπέρου. «Τό παν τής νέας ταύτης λατρείας έδει είναι άρεστόν εις τās γυναίκας! Όχι μόνον συνέστησεν ίσοζυγίαν τινά δικαιοτέραν μεταξύ αυτών και ήμών, άλλ' άνταπεκρίνετο κατά τινά πρόπον εις τό αισθημα εκείνο, όπερ πάντοτε δεσπόζει αυτών, του υποτάσσειν και αναπτύσσειν τήν έαυτών άδύναμιν. Η Αγγλία, ή Γαλλία, μέρος τής Γερμανίας, ή Βαυρία, ή Ουγγαρία, ή Βοσνία, ή Λιθουανία, ή Πολωνία, ή Ρωσία και επί τινα χρόνον ή Περσία έδέχθησαν τό Εύαγγέλιον έκ χειρών του ώραίου φύλου. Χιλιάδες δέ προσήλυτοι υπήρξαν οί ώραιοι καρποί αυτών θελητήρων και τής χάριτος! Πάραυτα ή έμφοτος εϋητη εις τās γυναίκας εύλισθησιν, ήν ό έρω; μεταεξήλει εις πάθος, μεταποιήθη υπό τής θρησκείας εις «γλυκειν και παρήγορον συμπάθειαν. Η ανάγκη τής αυτών άλλων ευδαιμονίας, ή ανακούφισις τής δυστυχίας, διεξέκυτε τās καρδίας τούτων! Και αυτοί οί καταδικωμοί, ου; υπέστησαν οί Χριστιανοί, έχρησίμευσαν εις τās γυναίκας, όπως αναπτύξωσι τās άρετάς των. Η θρησκεία, ίσραρ και θριαμβευτική, έμάλαξε τās καρδίας των, άλλά και, συνταρασσομένη, άπειλουμένη, προγεγραμμένη, ήλεκτριζε τό θάρρος των! Έμπορούμεναι δέ υπό του άγιου ένθουσιασμού αί πρώται άποστολικαι γυναίκες έρρίπτοντο εις τās πυράς, ά; ήτοίμαζεν ή τυραννία! Αυται δ' αυται αί γυναίκες, αί γεννηθείσαι έν τώ κόλπω τών άρωμάτων και τής λατρείας. Έθελον εις ανταγωνισμόν τήν μαρμαριγήν τών θελητήρων αυτών με εκείνην του συγγρόνου αυταίς κόσμου!— Ηδη κεκαλυμμένοι με ράσον, έλησθρόνου τά θελητήρα των, τήν ασθένειάν των, κατεφρόνουν τόν θάνατον, τόν εξήτουν! και άππλλαγμένοι του πρόντος ήπαντο μετ' ήδονης εις τās άβύσσους του μέλλοντος.» (Les femmes Tom I. pag. 150).

Εκ τής ενεργείας ευγενών γυναικών, όπως διαδώτωσι τό ωραϊον πνεϋμα τής καθαράς του Χριστιανισμού αγάπης εξηστᾷται και σήμεραν άκόμη κατά μέγα μέρος ή διατήρησις τής θρησκείας. Είθε δέ σοφία και ένάρτεσι κυριζι να ένώσωσιν ήλας των τās πνευματικας δυνάμεις όταν ή δύουσα και κλονιζομένη θρησκεία πέση εις τούς κόλπους των!

Έν τώ περιφήμω εκείνω λόγω, όν ό μέγας Βυρδελούος απέτεινε προς τās κυρίας τών Πηρισίων, περιγράφει τήν φοβερήν τών ήθών κατάπτωσιν, ειπε μεταξύ άλλων και τάδε. «Αφ' όμων, κυριαι, και τό πνεύμασθε! και ουδέποτε περι τοϋτου έσκέφθητε άδύναμιν, έλάπιον του θεού, αφ' όμων εξαρτάται ή άδύναμις και ή άνταόφωσι του Χριστιανισμού! και εάν έσθε όλχι τοιαύται Χριστιανική, οίχι έπρεπε να

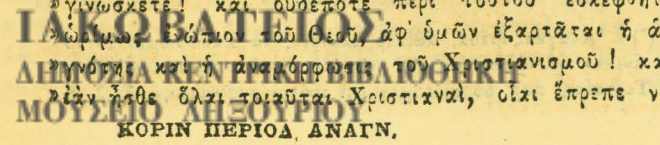
ήσθε, ό κόσμος δι' έρασμίας ανάγκης θα έγίνετο Χριστιανός!»

Μέγας και λίαν εκτεταμένος είναι ό κύκλος τής τών γυναικών ενεργείας, όπως καταστήσωσι τήν γλώσσαν τής άρετής και τής θρησκείας ισχυράν και ένδοξον, ή όπως εισαγάγωσιν αυτήν έν τώ κοινωνικώ κύκλω Αί μόν δύνανται τοϋτο διά τής υπολήψεως των, αί δέ διά τής πνευματικής των υπεροχής, και έτεροι διά τών έξόχων αυτών παραδειγμάτων!

Απειρά εισι τά παραδείγματα, άτινα περιέχει ήμιν ή ιστορία περι τής ένιοτε υπεροχής του γυναικειου πνεύματος υπέρ του τών άνδρών και γυναικών, «Ότε τις ήρώτης τόν Μαρσαλλίνον εξ' Αγωνις, εις τινάς μαγγανείας ειχε μεταχειρισθη, όπως κατεξουσίαση τής έκ Μεδίκων Βασίλισσας Μαρίας! άπεκρίθη. «Μεταχειρισθην εκείνην τήν δύναμιν, ήν έχουσι τά ισχυρά πνεύματα επί τών ασθενών. Η δύναμις τών παραδειγμάτων είναι δύναμις άφραπτικωτάτη.» Ό μέγιστος άνθρωπος διά του παραδείγματος δύναται να γίνη έτι μεγαλειότερος. Τοϋνκντίον δέ ή δύναμις τών κακών παραδειγμάτων είναι καταστρεπτικωτάτη. «Μ' εδλην μου τήν ρητορικήν, ειπέ ποτε ό μέγας Χρυσόστομος, δέν δύναμαι να κατορθώσω εις τά ότα των ακροατών μου, ό,τι πολυτελής ένδυμασία γυναικός εις τούς όρώντας ταύτην.»

Και περι μόν του δυσφείκτου ζητήματος, εάν ό Χριστιανισμός σήμεραν έκπληροί τήν ύψηλήν αυτού άποστολήν, εάν σήμεραν, έν άλλαις λέξεσι, τά σωτηριώδη αυτού κεφάλαια αξίζωα έν ταις καρδίαις τής ανθρωπότητος διατηρώνται και κατά συνέπειαν εάν εύμαρως μετοχγεύηται ό θρησκευτικός χυμός έντός τών σπλάγχχων τής πολιτικής κοινωνίας, ουτε οί άρμόδιοι έσμεν, ουτε ό χώρος τής συντόμου ταύτης διατριβής επιτρέπει διαλαβείν ουχ ήττον όμως δυνάμεια έκ τών προτέρων ν' άποφηνώμεν επί τή βάσει άποφάσεων σπουδαίων επί του ζητήματος τοϋτου πραγματευθέντων άνδρών, ότι όνόματι μόν ειμεθα Χριστιανοί, πράγματι δέ και τών... χειρόνες. Τήν περι του ζητήματος τοϋτου λύσιν εύρίσκμεν έν τώ εξής χωρίω του υπό του διαπρεπούς του Κράτους Ιερικήρυκος κ Δ. Λάτα (κ) έκφωνηθέντος λόγου έν σελ. 9. «Κατά τά 50 ταϋτα έτη τής ανεξαρτησίας ήμών, όντως παρητρώμεν μετά μεγάλης ευχαριστήσεως και έν τή έλευθερά και έν τή δούλην Ελλάδα; ανεγερθέντα πλείστα ύια σχολεία και διάσφορα εκπαιδευτικά καταστήματα, μεταξύ τών όποιων και καλώ; κατηρισμένας σχολάς Θεολογικάς. Έντεϋ-

(η) Τό ύφος του λόγου τοϋτου, του υπό του διαπρεπούς του Έλληνικού Κόσμου Ιερικήρυκος Δ. Λάτα έκφωνηθέντος, ήμετέροϋ συμπολίτου και προσφιλοϋ φίλου, υπερβαίνει πάντα έπανον. Τό γλαφυρόν του ύφους και τό όρμητικόν τής άπαγγελίας αναλάμπει και έν τώ λόγω τοϋτω, καθός και παρ' άπανι έν γένει τοίς κηρύγμασιν αυτού, όστις ουδόλω; δειλιά έναντι τών επανειλημμένων επιθέσεων ρασοφρών τινών, άλλ' μειδίων άντιμετωπίζει αυτάς, άτε γνώστης τής άρχής ότι αύτη ήτο άείποτε ή τύχη τών ευεργετών τής ανθρωπότητος.

»θεν βλέπομεν ἐκ μὲν τῶν πρεσβυτέρων σποραδικῶς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον, ἐκ δὲ τῶν ἐπισκόπων ἄλλαν πολλάκις περωτισμένους κληρικούς. Βλέπομεν ἐπίσης καθηγητὰς τῆς Θεολογίας, ὑπὸ τῶν ὁποίων πολλὰς καὶ σπουδαίας συγγραφάς Θεολογικάς. Ἄλλ' ἐν τῷ βλέπομεν μετὰ χαρᾶς ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἀκούσας προεόδους ἐποίησε παρ' ἡμῶν ἡ Θεολογία, μετὰ μεγάλης εὐμοιᾶς λύπης ἀφ' ἑτέρου παρατηροῦμεν, ὅτι πολλοὺς παρασάγγας καὶ αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας ὠπισθοδρόμησεν ἡ Ὀρθοκεία τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην, μὴ ἐπιλείποντος ὕμῃς τοῦ χρόνου, ἡδυνάμεθα νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα διὰ μακρῶν, παραδειγματιζόμενοι ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν ἐποχῶν ἀντιθέσεως.

»Οὐδαίς, λόγου χάριν, ἀγνοεῖ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ὅτι οἱ ὑπὸ τὴν δουλείαν διατελέσαντες πατέρες ἡμῶν ἐπίστευον εἰς εἰδὸν Χριστὸν ἄνευ ἐπιστημονικῆς Θεολογίας, ἀλλ' ἐπίστευον εἰς αὐτὸν μετὰ πεποιθήσεως καὶ ἐν τῇ πίστει ἐκείνῃ τῇ τυφλῇ ἐξεπλήρουσαν κατὰ γράμμα τὰς ἠθικὰς ἐντολάς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄλλα σήμερον τούναντιον οὐδαίς ἀγνοεῖ ὅτι, ἐν ὅλῃ τῇ θύραθεν ἀναπτύξει, μάλιστα δὲ κατὰ μέρος καὶ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἀναπτύξει αὐτῆς τῆς Θεολογίας, πολλοὶ, οἵτινες μάλιστα διαίρχονται διὰ τῶν διαφορῶν εκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ ἀναπτύσσονται, καθὰ καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἀνευποκρίτως ὁμολογοῦσιν, οὔτε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον προσέχουσιν, οὔτε εἰς τῆς ψυχῆς τὴν ἀθανάσιαν πιστεύουσιν, οὔτε πολλάκις καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν τὸν ἕνα δημιουργὸν τοῦ παντὸς ἀπειρίζουσι. Πρὸς ταῦτα προστίθεται καὶ τὰ ἐξῆς ὁ ἀοίδιμος Κορνήσιος. «Τὴν σήμερον τὸ νὰ ἀγνοῇ τις τὴν ἰδίαν Ὀρθοκείαν δὲν λογιζέται τίποτε. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀγνοία (τὴς ἤθελε πιστεύσει) δὲν κατέχει μόνον τοῦς ἰδιώτας καὶ ἀγραμμάτους, καὶ αὐτὴ ἐκτείνεται καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς χρησίμους καὶ πεπαιδευμένους ἀθρώπους. Καὶ δὲν εἶναι ἄλλο κοινότερον τὴν σήμερον παρὰ νὰ βλέπῃ τις τιμίους, λογιώτας καὶ πολλὰκις διδασκάλους τῶν ἄλλων εἰς μίαν βαρυτάτην ἀγνοίαν ἢ τοῦλάχιστον εἰς μίαν ἐπιπόλαιον καὶ ἀμέθοδον γῶσιν τῆς Ὀρθοκείας. Καὶ τί ἀκολουθεῖ ἐντεῦθεν; Μία γενικὴ διαστροφή τῶν ἠθῶν, μυσταὶ προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι. Φοβούμεθα ἐκεῖ, ὅπου δὲν εἶναι φόβος, καὶ τολμῶμεν ἐκεῖ, ὅπου πρέπει νὰ φοβώμεθα.» (Κορ. προλεγ. Κατηχ. σ. Θ')

Δίδοντες τέλος πέρασ εἰς τὴν λύσιν τοῦ θέματος τούτου, αἵτε καὶ ὑπὲρ τὸ δὲν παρεκτραπέτες, ἐπιπροσέθετον ὅτι αἱ καθιερωθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ βάραι εἰσὶ, κατὰ τὴν εὐφρά του Bossuet ῥῆσιν, «les anses bornes posées par nos pères» [Bossuet la religion Cretienne p. 35]. εἰσὶν αἱ ὑγιεῖς ἀρχαί, εἰς αἷς εὐρεν ἡ ἀνθρωπότης τὸν ὄρον τῆς σωτηρίας τῆς εἰς τὸ Κυνόσαργος ἀποπέμπουσα τὰς τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπιθέσεις· εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ ἐκεῖναι, αἵτινες ἀείποτε ἔτρωσαν τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἀπὸ τὰς ἀγρίας χεῖρας τῶν κατὰ

καίρου ἐχθρῶν τοῦ εἰσὶν αἱ ἀρχαί, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν δύναται ποτε ἔθνος νὰ ἀμάρσῃ καὶ μεγαλοργήσῃ, εὐθαρσῶς ἀνυψοῦν τὴν σημαίαν του, τὸ σύμβολον τοῦτο τοῦ χρηστῶς πολιτεύεσθαι καὶ τοῦ γενναίως θνήσκεν. Πρὶν ἢ δέ τις ἐξ ὑπογείου, ἴσως δὲ σιγγρίζων, ἀποκρίνεται περὶ τῶν ἀγαθῶν, ὧν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ὁ Χριστιανισμὸς ἐγένετο πρόξενος, αἷς ἀναγνώσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων κοινωνιῶν πρὸ τῆς ἐμφανισέως του, αἷς σπουδάσῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τὴν ἐμφάνισίν του, αἷς μελετήσῃ τῶν ἀγαθοεργιῶν, ὧν μετὰ τὴν ἐμφάνισίν του ἐγένετο πρόξενος, καὶ τότε, τότε δὴ μόνον αἷς ἀπαντήσῃ (*)

[ἀκολουθεῖ]

Π. ΧΙΩΤΟΥ
Β' ΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ
ΠΕΡΙ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

Γ.

»Αν καὶ ἐν τοιοῦτῳ πολιτικῷ σάλῳ εὐρισκόμενος ὁ Φώσκολος δὲν παρημέλησεν ὅμως καὶ τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ μελέτας. Κατὰ τῷ 1849 ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Ἐδιμβούργου» «Sulla vita del Pontefice Pio VI. διὰ τοῦ «Magazzino di Londra» «Sulle donne Italiane» διὰ τῆς «Rivista Europea» (τῷ 1821) «Sui viaggi classici» διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως τοῦ Westminster (τῷ 1827) «Sulla costituzione democratica della repubblica di Venezia in occasione delle memorie di Jacopo Casanova De Seingatt. — Συνετύπωσε ὁ φίλος του Μπί-ϋσον «Hobhouse» ἐν τῷ Child Arold: il saggio sullo stato della Letteratura italiana nel 1.0—centennio del secolo XIV. Τοῦτο δὲ συνέγραψε πρὸς παράδοσιν φοιτητῶν Ἀγγλων, οἵτινες ἐμελλον νὰ ἀκροασθῶσι παρ' αὐτοῦ μαθήματα Ἰταλικῆς φιλολογίας, ἵνα δι' αὐτῶν προσποριζται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Διὰ τῆς «Revue» τοῦ Ἐδιμβούργου, ἐδημοσίευσεν «Sal codice penale della China». — Μετέφρασε τοῦς ἑταιρικούς διαλόγους τοῦ Λουκιανοῦ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου. Ἐτελειοποίησε «il carne sull'ventura», τὸ ὁποῖον ὁ ἔνδοξος Πέλλικος ἐθεσάωσεν ὅτι ἤκουσεν ἀπαγγελλόμενον ἐκ τοῦ ἰδίου ποιητοῦ πρὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ. Συνέταξεν ἔρωτικὸν μυθιστόρημα, (romanzo di amore), ἀφορμὴν λαθῶν περιστασίων τινῶν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς οἰκογενείας Ἑλτων' πλὴν τούτου σχεδίασμα μόνον εὐρέθη. Τῷ 1825 ἐξέδοτο ὁ Πικάρινα τὸ «Discorso sul Decamerone». Τοῦτου ἀρθρον περὶ Βοκκακίου ἐσχάθεν, ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ «London Magazine» καὶ «Discorso sul testo della commedia di Dante.» Ἐξ αὐτοῦ ἐξήχθη τὸ περὶ Λάντου ἀρθρον, τὸ δημοσιευθὲν ἐν

(*) Ἀναγκαζόμεθα, καὶ περ' ἄκοντες, νὰ διακόψωμεν ἐνταῦθα. Ἐνεκεν ἐλλείψεως χώρου, τὴν ἀνωτέρω πραγματείαν τοῦ κ. Φ. Τερτσάκη, παρ' οὗ αἰτούμεν ἐπὶ τούτῳ συγγνώμην. Σ. Σ. Κ.

τῆς «Ἐπιθεωρήσει τοῦ Ἐδιμβούργου» τῷ 1818. Ἐν τῇ «Τετραμηνιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει» (Revista trimestrale) τῷ 1821 ἐδημοσίευσεν «Saggi sul Petrarca» καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ τῷ 1819, «Sui poemi narrativi e romanzeschi Italiani.» Ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τοῦ Westminster», τῷ 1827, «Sulla Gerusalemme liberata». Ἐν τῇ «New—Monthly magazine» τῷ 1822, κατεχώρισεν 1.ον Μελέτας «Delle poesie liriche di Tasso». 2.ον Τὸ σύγγραμμα «Federico II» 3.ον «Pietro delle vigne» 4.ον «Guido Cavalcanti» καὶ 5.ον τὸ πόνημα «Sulle poesie di Michelangelo». Ἐν δὲ τῇ «EurodeaRevue» διεξοδικὸν πόνημα «Poeti minori Italiani». Προλαβόντως δὲ ἐν «Hottingen», τῷ 1816, συνέταξε τὸ «Vestigi della storia del sonetto Italiano». Ἐν τῇ «Ἐυρωπαϊκῇ ἐπιθεωρήσει» Sulla letteratura Italiana Periodica, τῷ 1824. Ἐν δὲ τῇ «Τετραμηνιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει», τῷ 1822, συνέγραψε τὸ «Περὶ Αἰολικοῦ Διγύμματος» ὅτι ὁ Γρανβίλλ Πέν, ἐγραψεν ἐξέτασιν τοῦ πρωτίστου ἀντικειμένου τῆς Ἰλιάδος πρὸς ὑπεράπισιν ποιήματος, φήμης καὶ ὑπάρξεως τοῦ Ὀμήρου, καὶ ἀπέδειξεν τῆς εὐδοκίμου κριτικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐναντίον τῶν ἀδικιῶν νεωτέρων τινῶν κριτικῶν. Μετὰ τὸ πόνημα «περὶ Διγύμματος» ὁ Φώσκολος προσεκλήσατο παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς φήμην καὶ ὑπόληψιν ἑλληνιστοῦ καὶ ἀρχαιομαθοῦς φιλολόγου. Τοσοῦτον δὲ εὐπρέστησεν αὐτὸν ἡ φήμη αὐτῆ, ὥστε, ἀστυειούμενος, τὸ παρὰ τῷ Λονδίῳ οἰκοδομηθὲν ὑπ' αὐτοῦ μικρὸν ἀγροκήπιον, ὠνόμασε «Δίγυμμα Αἰολίς.»

»Ἄλλ' ὁ τοσοῦτον γενναῖος Ἕλλην πατριώτης καὶ φιλόπονος συγγραφεὺς κατετράχετο ἐν Λονδίῳ ὑπὸ πένιας! Πλὴν τοιαύτη ἡ τύχη τῶν μεγάλων ἀνδρῶν! Δὲν ἔλειψεν καὶ ἐνταῦθα ἡ συκοφαντία καὶ αἱ διαβολαὶ πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν καὶ Αὐστριακὴν Κυβέρνησιν, ὑπὸ τῶν προσφύγων Ἰταλῶν ἐν Λονδίῳ καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ διαμενόντων ἐχθρῶν του. Θέλω δὲ ἵνα κατ' αὐτῶν ἐκδικηθῇ, ἔγραψεν τὸ «Lettera apologetica alli Italiani» Ἀπιδάσας δὲ ἕνεκα τῶν καταδιώξεων καὶ τῶν στερήσεων, καὶ κυριευθεὶς ὑπὸ νοσταλγίας, πάθος διακριτικὸν τοῦ Ζακύνθου, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἐπεθύμησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του Ζακύνθον, ὅπως διδάξῃ τὴν νεολαίαν τῆς, καὶ ταφῶσι τὰ ὄσπια του εἰς τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του. Περὶ πάντων τούτων ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν συμπολίτην αὐτοῦ Δ. Βουλτσον. ἰππότην τότε καὶ ἑπαρχον Ζακύνθου, καὶ πρὸς τὸν φίλον του Ρενὸν ὑποπρόξενον τῆς Γαλλίας ἐν Ζακύνθῳ, ἵνα τῷ παρασκευάσῃ τὰ χρεῖώδη. Ἄλλ' ἐνῷ ἤτοιμαζέτο νὰ μεταβῇ, ἐφοδίασθεῖς μετὰ διαβατήριον ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου, καὶ ἐνῷ ὁ Καποδίστριας ἐκλεχθεὶς Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ἐπορεύετο εἰς Λονδίον, ἵνα ἔλθωσιν ὁμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀσθενήσας ἐν Turcham, κωμόπολιν ὀλίγα μίλια μακρὰν τοῦ Λονδίνου, ἀπέθανεν ὑδρωπικός, τῇ 40 Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1827, πενήκονταετῆς. Ἐτάφη ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Hudson Sunday, καὶ δὲ τοῦ

τάφου του ἐτέθη μικρὰ τις πλάξ, περιέχουσα τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν «Οὐγος Φώσκολος».

»Οἱ Ζακύνθιοι τὸν θάνατόν του μαθόντες, ἐποίησαν μνημόσυνον, ἵνα ἐκφράσωσι δημοσίως τὴν λύπην τῶν διὰ τὴν στέρψιν τοῦ προσφιλοῦς καὶ διακεκριμένου αὐτῶν συμπολίτου. Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς Σολωμὸς ἐξεφώνησε τὸ εὐφραδὲς ἐκεῖνο ἐγκώμιον ἐπὶ τοῦ κενοταφίου του. Οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ Φωσκόλου κατέγραψαν χρηματικὴν προσφοράν, ὅπως μεταφέρωσι τὰ ὄσπια τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ εἰς Ζακύνθον, καὶ τὰ θάψωσιν εἰς τὴν γενεθλιακὴν του γῆν κατὰ τὴν τελευταίαν θέλησιν καὶ ἐντολὴν του.

»Ἄλλ' ἡ αἴτησις τῶν Ζακυνθίων τότε παρημελήθη, καὶ ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις, τῷ 1870 αἰτήσασα τὰ ὄσπια, παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἀνήκοντος τοῦ Φωσκόλου εἰς Ἰταλικὴν ἐθνικότητα, ἔλαβεν αὐτά. Ἡ δημορχία Ζακύνθου ἀντέστη εἰς τὴν πρρχώρησιν ταύτην. Ἐξέτεινε τὰς ἐνοτάσεις τῆς, καὶ ὑπεστήριξε τὰ δικαιώματα αὐτῆς ἐπὶ τῶν ὄσπια τοῦ Φωσκόλου, ὡς Ζακυνθίου πολίτου καὶ Ἕλληνος τὴν ἐθνικότητα, διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπέναντι τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπουργείου. Ἄλλ' ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐνέκρινε τὸ ζήτημα τῶν Ζακυνθίων, ὡς πρότερον λυθὲν καὶ ἀποφασισθὲν ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας. Πολλὰς προτροπὰς ἐδημοσίευσεν διὰ τῆς ἐφημερίδος ὁ ἱστοριογράφος Π. Χιώτης, ἵνα φερθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἰταλικὴν Βουλὴν, καὶ οὕτω δικαιωθῶσιν αἱ ἀπαιτήσεις τῆς πατρίδος τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, καὶ αἱ τελευταῖαι ἐντολαὶ του· ἀλλὰ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἡ Ἰταλία παραλαβούσα αὐτά, καὶ πομπηδὸν μετακομίσασα εἰς Φλωρεντίαν, ὡς ἐν ἀποθέσει ἐνὸς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας λόγων καὶ ἔργων προμάχων τῆς, κατέθεψεν ἐν τῷ ναφ τοῦ Ἐσταυρωμένου, τῷ Ἰταλικῷ ἐκείῳ Πανθέῳ σοφίας καὶ ἀγαθοεργίας.

»Ἡ Δημορχία Ζακύνθου κατὰ πρότασιν τοῦ ἀξιότιμου δημάρχου Φραγκίσκου Τζουλάτη ἐψήφισεν ἀνεγερσιν καλλιτεχνικοῦ μνημείου πρὸς τιμὴν τοῦ ζηλωτοῦ τῆς δόξης καὶ εὐφημίας αὐτῆς, καὶ ὥρισεν ἐπιγραφὴν νὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ Φωσκόλου, ἐν ἣ ἐγεννήθη. (1)

»Οἱ Ἰταλοὶ ὑποστηρίζουσι τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ Φωσκόλου, ὡς ἔχοντος ἀρχὴν ἐκ Βενετικῆς οἰκογενείας, ζήσαντος τὸ πλεῖον τοῦ βίου του ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ἐργασθέντος λόγῳ καὶ ἔργῳ ὑπὲρ αὐτῆς. Ἄλλ' ἡμεῖς εἰς πάντα ταῦτα οὐδὲν ἕτερον θ' ἀντιτάξωμεν ἢ τοὺς λόγους περὶ πατρίδος, καταγωγῆς, καὶ ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων, οὓς ἐξέθεσεν αὐτὸς ὁ Φώσκολος ἐνώπιον τῶν δημοσίων ἀρχῶν, ὁσάκις ἤθελε νὰ ἐξασκῆσθαι πολιτικὰ καὶ ἀστικά δικαιώματα. Ἐν τῇ 655 ἐπιστολῇ του, λέγει· «Θέλω νὰ ζήσω καὶ ἀποθάνω ὡς μετ' ἀρέσκει, ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐγεννήθην. Θὰ ἀποδείξω μετ' ἀλάνθαστα ἔγγραφα ἐκ τῶν Βενετικῶν ἀρχαιοφυλακείων, ὅτι ἡ οἰκογένειά μου,

(1) Οὐδὲν μέχρι τοῦ νῦν ἐγένετο.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

«ἐκ πολλῶν γενεῶν καὶ ἐπέκεινα μεταξύ πολλῶν περι-
στάσεων, διὰ παντός διετήρησε δικαίωμα καὶ πρᾶ-
γματα ἰθαγενεῖας καὶ πατρικᾶς εἰς τὰς Ἰονίους νή-
σους, καὶ ὅτι τινὲς τῶν προγόνων μου καταγόμενοι
ἐπ' εὐθείας ἐκ τοῦ Μάρκου Φωσκόλου, ἀρχιστρατή-
γου κατὰ τοῦ τελευταίου πολέμου τῆς Κρήτης,
ἐγεννήθησαν καὶ ἀπέθανον εἰς τὰς νήσους. Εἰς τοι-
αύτας γενεαλογίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἐγκα-
χωμαι, ἤδη ἀναγκάζομαι νὰ προστρέξω, ἐὰν ἡ πίστις
τοῦ βαπτιστικοῦ μου ἐν Ζακύνθῳ δὲν μοὶ ἐξαρκῆ.»

«Ὅτε δὲ ἐζήτησε διαβατήριον Ἀγγλικὸν ἐν Λονδίῳ,
ὡς Ἴόνιος πολίτης, πρὸς τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ἔ-
γραψε τὴν ἐξῆς ἀναφοράν πρὸς τὸν Λόρδον Βερθούρστ,
ὑπουργὸν τότε τῶν ἀποικιῶν, πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, τοῦ
ὁποίου ὑπεβλήθη ἡ διεθυσίαις τοῦ Ἰονίου Κράτους. Ἐν
αὐτῇ ἐξηγῶν τὰ πολιτικὰ καὶ ἀστικά δικαιώματα
αὐτοῦ, ἔλεγε:

«Ὁ ὑπογεγραμμένος ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῶν Ἰο-
νίων νήσων, ὅπου ἔχει ἰδιόκτητον περιουσίαν. Ἄλλ' ἐ-
πειδὴ αἱ ρηθείαι νήσοι, ὡς καὶ ἡ οἰκογένειά του, οὐ-
δέποτε τότε τῆς Βενετικῆς πολιτείας, ὁ ὑπογεγραμμέ-
νος, ἕως τῆς πτώσεως τῆς πολιτείας ἐκείνης, ἐθεωρεῖτο
ὡς Βενετός. Τῷ 1798 ἐχρησιμεύθη ὅρου τινὸς τῆς ἐν
Καμποφορμῶ συνθήκης, δι' οὗ ἐπετρέπετο πρὸς τοὺς
Λομβαρδοὺς ὑπάρχουσας νὰ συσταθῶσιν ἐν τῷ Βενετι-
κῷ ὑπὸ τὴν Αὐστριακὴν Κυβέρνησιν, καὶ πρὸς τοὺς
Βενετοὺς νὰ μεταβῶσιν εἰς Λομβαρδίαν ὑπὸ τὴν νέαν
δημοκρατίαν αὐτῆς. Κατὰ τὸν χρόνον τούτον ἄπαν
ἡμεῖς, ὁ ὑπογεγραμμένος ὑπρέτησεν εἰς τὸν Ἰταλικὸν
στρατὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας. Ἐπειδὴ δὲ τῷ 1799
ἔβλη ἡ ἄνω Ἰταλία κατελήθη ὑπὸ Αὐστριακῶν καὶ
Ρώσων, ὁ ὑπογεγραμμένος ἀπεσῆθη εἰς Γένοβαν. Αὐ-
τὸς ἀκολούθως ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Μιλάνον.
Ἄλλ' ἐπειδὴ ἠρνήθη νὰ ὀρκισθῆ κατὰ τὸν ἐπιβλα-
θῆντα ὄρον ὑπὸ Βοναπάρτου, κατεδιώχθη ὡς ὑπο-
πτερος ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως. Κατὰ δὲ τὸ 1811
ἐξωρίσθη ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου εἰς Φλωρεντίαν,
ὑποκειμένην τότε εἰς τὴν Γαλλικὴν Αὐτοκρατορίαν.
Ὅτε ὅμως οἱ Αὐστριακοὶ ἤπαινον τὸ Ἰταλικὸν Βα-
σίλειον, ὁ ὑπογεγραμμένος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν στρατόν.
Μόλις δὲ ἐκείνοι κατέλαβον τὸ Μιλάνον στρατιωτι-
κῶς, ἀπέστειλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν παραίτησίν
μου, ἣτις δὲν ἔγεινε δεκτὴ. Ταυτοχρόνως τῷ ἐζητήθη
παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὄρκος πίστεως· ἀλλ' ἐπειδὴ τό-
τε δὲν εἶχον εἰσέτι ἀποφασισθῆ ὑπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ συ-
νόδου, ἐὰν τὸ Μιλάνον, ἡ Βενετία καὶ αἱ νῆσοι αἱ Ἰόνιοι
ἐπρεπε νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας,
ὁ ὑπογεγραμμένος ἐνόμισεν ὅτι οἱ Αὐστριακοὶ
στρατιῆγοί δὲν εἶχον δικαίωμα ἐπ' αὐτοῦ περὶ ὄρκου
πίστεως, καὶ κατέφυγεν εἰς Ἑλβετίαν. Ἐπειδὴ ἔλαβον
ὡς Ἴόνιος διαβατήριον Ἀγγλικόν, μετέβη εἰς Ἀγγ-
λίαν, ἐνθα ζῆ ἀπὸ τοῦ 1816 καὶ ἀκολούθως. Ἦδη
ὁ ὑπογεγραμμένος, ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς Ἰο-
νίους νήσους, στρέφεται πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρ-

νησιν, ὅπως λάβῃ διαβατήριον διότι αὐτὸς οὔτε δι-
καίωματι, οὔτε πρᾶγματι (nè di jure nè di
»facto) ἐγένετό ποτε Αὐστριακὸς ὑπήκοος, καὶ ἔχει
δικαίωμα νὰ θεωρῆται πάντοτε καὶ νὰ διακρίνηται Ἰο-
νιος. Ὁ ὑπογεγραμμένος ὑπόσχεται νὰ μὴ ἀναμειχθῆ
οὐδὲν πολιτικὸν πρᾶγμα ἀφορῶν τὰς Ἰονίους νή-
σους. Ἐπιφυλάττεται ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ μεταβῆ
εἰς τὴν Ἑλληνικὴν στερεάν, εἴτε ὡς περιηγητής, εἴ-
τε ὡς στρατιώτης διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.
Ἐν Λονδίῳ, Οὔγος Φώσκολος.»

Ἐκ τῆς ἀναφορᾶς ὅθεν ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ὁ Φώ-
σκολος ἐλέγετο μὲν Βενετός, ἄχρις οὗ αἱ νήσοι καὶ οἰκογένειαι
αὐτοῦ ὑπέκειντο εἰς τὴν Βενετικὴν πολιτείαν, ἅμα δὲ
ἐπυσε ἡ Βενετικὴ κυριρχία εἰς τὰς Ἰονίους νήσους,
καὶ ἡ μὲν Βενετία ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Αὐ-
στρίας, αἱ δὲ νῆσοι ἀπεχωρίσθησαν αὐτῆς, μεταβαλὼν
πολιτικὴν κατάστασιν, καὶ ἐδημιουργήθη ἡ Ἑπτανή-
σιος Πολιτεία ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσίας, εἴ-
τα τὸ Ἰόνιον Κράτος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγ-
λίας, πάραυτα ὁ Φώσκολος ἠθέλησε νὰ διατηρήτῃ τὰ
πολιτικὰ καὶ ἀστικά δικαιώματα, ὡς ἰθαγενῆς Ἰονίου.
Ἀποβαλὼν οὕτω τὰ Βενετικὰ δικαιώματα, διακρίνετο
μὲ ἐκείνα τοῦ Ἰονίου, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ Ἴόνιοι
ἐπὶ μὲν Βενετοκρατίᾳ διακρίνοντο ὡς Βενετοὶ ὑπήκοοι,
ἐπὶ δὲ τῆς Ἑπτανήσιος πολιτείας ὡς Ἑπτανήσιοι,
καὶ ἐπὶ τῆς Ἰονίου Ἰόνιοι. Παρίστατο ἄρα καὶ αὐ-
τὸς, καὶ ἔφερε οὐχὶ ἀνθελληνικὸν χαρακτηρὸν ἢ πολιτι-
κὴν διάκρισιν διάφορον ἄλλου Ἰονίου πολίτου, ἀλλ'
ἐμφορῶτο τὴν καρδίαν καίτοι καταγωγῆς Ἰταλικῆς,
ὡς Ἕλληνα, καὶ τὴν ὑπερηβολὴν παρίστατο ὡς Ἰο-
νιος. Ταυτοῦτον δὲ Ἰόνιον πολίτην καὶ Ἕλληνα τὸ γέ-
νος, ἅπαντες οἱ συμπολίται αὐτοῦ καὶ λοιποὶ ὁμο-
γενεῖς διεκρίνον καὶ ὠμολόγουν, καὶ πλερεζούτιον καὶ
ἐπιτετραμμένον πολιτικὸν καὶ συνήγορον πρὸς ξένους
Κυβερνήεις δι' ὑποθέσεις τῶν ἐλάμβανον. Οὔτε εἴνα
ἐκτὸν πειστήριον, ὅτι ὁ Φώσκολος συγγράψας Ἰταλι-
στὴν, πρέπει καὶ διὰ τοῦτο Ἰταλὸς νὰ διακρίνηται διό-
τι, καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἴόνιοι, οἷσι Μουστοξύδης, Βονιδό-
λης, Δελαδάτσιμας, καὶ ἄλλοι, εἴτινες, ἂν καὶ ἰταλιστῆ
συνέγραψαν καὶ ἐδίδαξαν ἐν ταῖς ἠνεπισημίαις τῆς
Ἰταλίας, οὐδέποτε ὅμως ὡς Ἰταλοὶ τὸ γένος διεκρίθη-
σαν, καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικότητα καὶ τὰ πολιτικὰ
αὐτῶν δικαιώματα ἐγκατέλιπον.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ Φώσκολος, ἐνώπιον μὲν πάσης δη-
μοσίας ἀρχῆς ὠμολόγησεν ἐξυτὸν Ζακύνθιον τὴν γέν-
νησιν καὶ πολλῆν Ἰονιον, οὐδέποτε δὲ Ἰταλῶν πο-
λιτικὰ καὶ ἀστικά δικαιώματα ἠθέλησε νὰ ἐξαπακῆσῃ
ἐὰν τὴν ἐξ Ἰταλίας καταγωγὴν τῶν προπάππων του,
ὡς πολιτογεγραμμένον Ἰόνιον καὶ Νεοϊώτιδα μετρη-
μένον, ἐὰν πάντοτε τὸ πάτριον Ἑλληνικὸν ἔθνος
Ζακύνθου, οὐδέποτε δὲ τὸ Ἰταλικὸν ἔθνος, ἐὰν ὑπὲρ
τῆς πολιτικῆς εὐμερείας Ἰονίου καὶ Ἑλλάδος εἰργά-
σθη καὶ τέλος ἐὰν εἰς τὴν γῆν τῆς πατρίδος τοῦ Ζα-
κύνθου ἐπεθύμησε καὶ διατάξῃ νὰ ταφῶσι τὰ ἀστικά του,

ἐπὶ τίνι λόγῳ οἱ Ἰταλοὶ προσκολλῶσιν αὐτῷ ἐθνικὴ-
τητα καὶ πατρίδα Ἰταλοῦ; Διὸ καὶ οἱ σοφοὶ τῆς Ἰ-
ταλίας Καντού, καὶ Ἀμβροζόλης καὶ οἱ βιογράφοι αὐτοῦ
Καρέρς καὶ Πέκιος, Ἰόνιον διακρούτουσι, πολίτην
Ζακύνθιον, καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλί-
ας συνεργείας του μαρτυροῦσι.

Τὰ συγγράμματα δὲ τοῦ Φωσκόλου, καταταχθέντα
εἰς ποιητικὰ καὶ πεζογραφικὰ, διαιροῦνται εἰς ἐπιστο-
λάς, καὶ φιλολογικὰ, γραμματολογικὰ, κριτικολογικὰ,
καὶ πολιτικὰ. Ἀπικρίζουσι δὲ ἑδεκα τόμοι, ἐκδοθέν-
τας ἐν Φλωρεντίᾳ ὑπὸ Λεμονιέρου. Κατὰ δὲ τῷ 1873
ἐτυπώθησαν ἐν Τορίνῳ καὶ αἱ λοιπὶ ἀνεκδοτοὶ οἰκτα-
καὶ ἐπιστολῆ, καὶ τοῦ ἰδελφοῦ του Ἰουλίου, ἐξέχθειται
ἐκ τῶν αὐτογράφων τῆς ἐν Λιθόρνῳ Δαμβρονικῆς Βι-
βλιοθήκης.

Μεταξὺ δὲ αὐτῶν κατεχωρίσθησαν αἱ πρὸς τὴν μη-
τέρα τοῦ Φωσκόλου γραφεῖσαι γράμματα, ὑπὸ τοῦ ἰδίου,
καὶ αἱ εὐχὴ τῆς μητρὸς καὶ αἱ ἐκφράσεις τῆς πρὸς
αὐτὸν γραφόμεναι ἐν τῇ Ζακύνθῳ διαλέκτῳ ὡς—
«ἡ φιλενάδα σου σοῦ δίνει τὴν εὐχὴν τῆς, καὶ ὁ Θεὸς νὰ
σοῦ δώσῃ τὴν ἐδικὴν του.— Ἡ ἀγαπημένη μου μά-
να κυρὰ Δαμαντίνα τί κάνει; εἶναι καλὰ; ὀλιζῶ
πολὺ καλὰ, καὶ τὸ ὀλιζῶ πῶ; ὁ Θεὸς βέβαια τὴν
ἀγαπάει, καὶ βοηθεῖ τὰ παιδιὰ τῆς.— Πές τῆς νὰ μοῦ
στειλῇ τὴν εὐχὴ τῆς καὶ νὰ μοῦ γράψῃ πάντα θά-
νοντας τὰ γαιλιά τῆς γιὰ περηγορία τοῦ ἀγαπημέ-
νου παιδιοῦ τῆς»—καὶ ἄλλα τινὰ τὰ ὁποῖα μετέ-
φρασεν, ὡς ὑποσημειῖ ὁ ἐκδότης Ιω. Περροζίνος, ἡ εὐγε-
νή, Κυρία Ελευθέρια Τυπάλδου, σύζυγος τοῦ ἐνδόξου ποιη-
τοῦ Λευκαδίου Ἀριστοτέλους Βιλαχωρίτου, δεκμένουτα
ἐν Βενετίᾳ παρὰ τῷ πατρὶ τῆς Αἰμιλίου Τυπάλδου, περι-
δόξῳ γραμματολόγῳ. (2)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΙΣΙΣΗΣ ΠΡΟΣ ΑΒΕΛΑΡΔΟΝ

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΩΠ.

(Συνέχ. καὶ τέλος ὄρα φυλ Ε')

Τοσοῦτον δὲ ἀφωσιώθη ἐἰς τὸν νέον τούτον ἔρωτα,
ὅτι ἐὰν ὁ Καῖσαρ ἢ ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν κατακτή-
σεων αὐτῶν ἐνώπιόν μου παρίστατο καὶ αὐτοῦ τοῦ
βλέμματός μου θὰ ἀπηξιοῦντο, εὐχερευομένη μᾶλλον τῇ
καρδίᾳ τοῦ Ἀβελάρδου ἢ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Τῆς ἐρώ-
σεως τὸ ὄνομα ἐπίθησα, καὶ ἂν ὑπάρχη ὄνομα μᾶλλον ἱερὸν
καὶ ἐλευθερον ἀποκαλύψον αὐτὸ ὅπως μοὶ ἐστὶ γνω-
στόν. . . Ὡ ἤδειξ τέρψις, ὡ εὐδαίμων καὶ μακαρία τοῦ
ἔρωτος ζωῆ. . . καὶ ἂν ὁ ἔρωσ ὑπάρχη, ὑπάρχει καὶ ἐλευθε-

(2) Περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν οἰκτικῶν τούτων ἐπιστολῶν
ἔγραψεν ὁ Βιολογικὸν ἀρθρον τοῦ εἰρησοῦ Μένωνος Μαρτζώκη,
καταγεγραμμένον ἐν τῷ Ζακύνθῳ βιβλίῳ Ἐνθῶν γ.

ρία, καὶ νόμος τῶν δὲ ἐραστῶν αἱ καρδίαι ἐλαύμεται
πληροῦνται ἠδέος· νέκταρος πρὶν ἢ οἱ λόγοι ἐξέλθωσι τῶν
χειλέων, συναντῶνται καὶ φλογεροὶ ἐξέρχονται ποθεῖ καὶ
ἂν ὑπάρχη ἐν τῇ γῇ εὐδαιμονία ἐστὶν ἡ τῶν ἐρωμέ-
νων ἐραστῶν. Ποία ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ ἀφοσιώτων ἡμῶν;
Τίνι τρόπῳ μετεβλήθη! καὶ εἰς τρωμερὸς λαίλαψ ἐξεί-
φνης ἠγέρθη ὅπως διὰ παντός διαταράξῃ τὴν μειδιώσαν
ἡμῶν γαλήνην. Δεδεμένος, ἐκτάδην κείμενος καὶ πλη-
γωμένος εἶν' ὁ Ἀβελάρδος! ὁ ἐμὸς ἐραστής! ποῦ ἦτο τό-
τε, Ἐλίξ; εἰς μάτην αἱ κρυγαί, αἱ δεήσεις καὶ τὰ
δάκρυα, οὐδὲ αἱ χεῖρες ἔγχεον ὅπως ἀντιστῶσιν εἰς τὴν
αἱματηρὰν, ἀπότροπαιον διαταγήν! Ἄχ, βίβωσθε!
κράτησον τὸν θανατηφόρον σίδηρον καὶ σρέψον αὐτὸν εἰς
τὰ ἐμὰ στήθη· κούνησον τὸ ἀμάρτημα, βλοῖα ἐξω καὶ ἡ τι-
μωρία. Αἰδῶς καὶ ὀργὴ μὲ καταλαμβάνουσι! τὰ δάκρυα
καὶ οἱ στεναγμοὶ ἐστῶσαν ἀντὶ λόγων! Αἰωνία λήθη
ἔστω ἐπιεχθῆν διὰ παντός τὸ μισερὸν τοῦτο ἔργον. Δύ-
ναμαι δὲ νὰ λησμονήσω οὐδέποτε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν
ἀκουσίως ἤχθη ἐἰς τὸ θυσιάζειον, ὀφείλουσα νὰ προσφέρω
ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὴν τρωμερὰν ὑπόσχεσιν, ὅτι διὰ παντός
περικεῖται τὸν κόσμον καὶ Σέ!—Οἶκι ἀναμνήσεις καὶ διὰ
τίνων ψυχρῶν χειλέων ἠτπάσθη τὸ μοναχικὸν ἐνδυμα-
σίον. Αἱ λαμπάδες ὠχραὶ, οἱ ἄγιοι ἐξεθαμβοῦντο εἰς τὰς ἐ-
μὰς δεήσεις, τὸ θιασπότηριον ἐσειετο, ὡς καὶ ὁ Οὐρα-
νὸς ἐφάνετο ἀπρνοόμενος τὴν αὐτοῦ λάϊκν. Μὴ προ-
σκληθεῖτε πρὸς τῆς Χάριτος οὐδὲ παρὰ τῆς ἐμῆς καρ-
δίας, οὐχὶ εἰς τὸν Θεόν, ἀλλ' εἰς Σέ ἅπαντα ἀφωσιώ-
μεν. Εἰς μάτην μὲ προσερέετο ὁ Τίμιος Σταυρὸς, ἡ θέα
αὐτοῦ μὲ ἐτάραττεν, οἱ δὲ ἔντρομοι ὀρθραμοὶ μου πρὸς
Σέ στρεφομένοι, ἐξέφραζον τὸ τελευταῖον Χεῖρε! σὺ
δὲ ἐφάνεσο λέγων· αὕτη ἐστὶν ἡ ἀμοιβὴ τοῦ ἔρωτος!
οὕτω μὲ παρικεῖται ἡ Ἐλίξ καὶ μὲ ἐγκαταλείπει.

Ἄχ! οὐχί! Ἀβελάρδος, οὐδόλωσ σὲ περικεῖται, οὐδὲ σὲ
ἐγκαταλείπω μὴ πακίτου οὐδὲ σὺ αὐτὴν· αὕτη σὲ πο-
θεῖ. . . σὲ προσκαλεῖ· ἔλθε, ὅπως πρὶν ἀποθάνῃ πῆ
ὡς καὶ ἄλλοτε, τὸ ἡδὺ δακτύλιον τῶν σῶν ὀρθρα-
μῶν καὶ ἐπὶ τῶν σῶν χειλέων. . . εἰ; δὲ τὸ στή-
θος. . . Ἄχ! οὐχί, τί λέγω; . . . Σύγγνωθι, Ἀβε-
λάρδος. . . πρὸς Θεοῦ! σύγγνωθι τὰς ὁρμὰς τῶν πα-
θῶν. . . ἔλθε, ὅπως διασχίσῃ τὴν ἀγλήν τὴν ἐπισκιά-
ζουσαν τὴν διάνοιαν, ἔλθε ὅπως μὲ διδάξῃς ἐτέρως τέρ-
ψαις, παρακλήσεις, ἐτέρως καλλόνες ἐνώπιόν μου καὶ εἰσάξῃς
τὸ πνεῦμά μου εἰς τὰς μονὰς τῶν Ἀγγέλων, ὀδηγῶν με
εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Οὐρανοῦ, ἕνα μᾶλλον τὸν Θεόν, τὸν
μόνον Θεὸν ἐπιπόθησῶ. Γινώσκεις, Ἀβελάρδος, ὅτι σὺ
εἶσι τὸ ποιμνίον τοῦτο, ἔργον τοῦ σοῦ ζήλου καὶ ἀπάρ-
ροια τῶν σῶν δεήσεων· αἱ ἀγναὶ αὐταὶ παρθένοι, εὐ-
τολμοὶ καὶ σεμναί, περικεῖται τὸν ἀπατηλὸν τούτον
κόσμον, εἰ; τὴν ἀνθηρὰν ἡλιεὶν, διέβησαν ἐφήμους καὶ
δάση, ὄρη καὶ πεδία καὶ ἐντὸς τῶν ἱερῶν τούτων
περιβάλων εὗρον σώτηρον ἄτυλον! Εμεδίπασεν ἡ πεδὴς
καὶ τὸ ὄρος καὶ ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ καὶ τρωμεροῦ
δάσου ἀνέειψεν παράδεισος ἱερὸς, ἐνθα ἀφελῆς καὶ πο-
θητὴ πτωχεῖα περικοσμεῖ τὴν Μοῆν τοῦ Παρκαλήτω

αί δὲ τῶν ἁγίων εἰκόνας, αἱ ἱερὰ λαβάναι καὶ λιψυνοθήκαι, οἱ τίμιοι Σταυροὶ οὐδόλως στίλβουσι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἢ τιμαλφῶν λίθων, οὐδὲ ὑπὸ δεξιᾶς καλλιτεχνικῆς γλυφίδος ἐπεξεργάσθησαν, οὐδὲ ἡ ὄροφὴ καὶ οἱ τοῖχοι ἐκ λαμπροῦ μαρμάρου κατασκευάσθησαν, ἀλλ' αὐθόρμητοι προσφορᾷ χάριν εὐλαθείας ἀνίδρυσαν καὶ ἐκόσμησαν τὴν Μονὴν καὶ τὸν Ναόν, αἱ δὲ ἀφελεῖς στήλαι οἱ ὑψηλοὶ θόλοι, αἱ ταπειναὶ ἀψίδες ἡσύχως ἀντηχοῦσι τὰς περιπαθεῖς φωνὰς τῶν εὐσεβῶς ὑμνούτων τὰ ἔργα τοῦ Δημιουργοῦ. Ἄλλ' αἱ μονήρεις αὐταὶ χώραι, οἱ κισσοστεφεῖς τοῖχοι, περικυκλούμενοι παρὰ πυκνῶν φυλλάδων καὶ κλαδίσκων, ἔθα μόλις μετὰ μεσημβρίαν εἰσδύουσιν ἀκτινεῖς τινες ἐσπερινοῦ φωτός, καθίσταντο εὐχαρῆς καὶ τερπνὸν ἐνδιαίτημα διὰ τῶν σῶν ζωπρῶν ὀφθαλμῶν. Ἦδη, σοῦ ἀπομακρυνθέντος, θλίψις πανταχοῦ ἐνοπάρχει καὶ κλαυθμός! Ἰδοὺ ἡ ἰσχὺς τῶν σῶν δεήσεων καὶ ἡ γοητεία τῆς σῆς συμπαθείας. Δύναμαι δὲ νὰ προστίχωμαι ἀκρωμένη ἐτέρων δεήσεων! — Ἐλθέ, πάτερ, ἀδελφε, σὺς ἔφυγε, φίλε, πρὸς τὴν σὴν κόρην, φίλην, ἐρωμένην, πιστὴν θεράπκιναν, συγκινήθητι ἐκ τοῦ περιπαθεστέρου τῶν ὀνομάτων τοῦ σοῦ ἔρωτος. . . τῆς σῆς ἀγάπης. . . — Τὰ παχέα φύλλα τῶν ὑψικόμενων πιτύων, οἱ σειομένοι καὶ κλίνοντες πρὸς τοὺς βράχους κλάδοι, ἡ ποικιλόχρους θέα τῶν κοιλάδων, τὰ διαυγῆ νάματα τῶν ρυακίων, ὁ ψιθυρισμὸς τῶν πνεύτων ζεφύρων, τὸ ἡδὺ κελάρισμα τῶν ἀπδόνων οὐδόλως τέρπουσι τὴν μελέτην, οὐδὲ φαιδρύνουσι τὴν καρδίαν ρεμβάζουσης κόρης· ἀλλ' ὑπεράνω τῶν σκιερῶν κοιλωμάτων καὶ ὀπισθεν τοῦ ἱεροῦ περβόλου παρὰ τοὺς τάφους ὡχρὰ μελαγχολία καὶ νεκρικὴ σιγὴ καταμαρμαίνουσα πᾶσαν χλόην κατοικίους, βρῦς δὲ κρότος καταρρέοντων ὑδάτων διαχέει τρομερὰν φρίκην καθ' ἕκαστον, τὸ δάσος. Ἐνταῦθα δὲ ὀφείλω νὰ δεινύσω τὸν βίον καὶ ἐνταῦθα νὰ διαμείνω διὰ παντός· ἐνταῦθα, μέχρις οὗ ὁ ἔρωσ ὑπακούσῃ εἰς τὸν θάνατον! διότι μόνος ὁ θάνατος ἰσχύει νὰ διακόψῃ τὴν ἀκατράν ἄλυσσον τὴν δεσμεύουσάν με μετὰ τῆς ζωῆς, ἡ δὲ ψυχρὰ κόρη καὶ αἱ ἐσθεσμένοι φλόγες διαμενοῦσιν ἐνταῦθα μέχρις οὗ οὐδεμία ἀμαρτία ἔσται ὅπως ἡ ἐμὴ σποδὸς μετὰ τῆς σῆς συνενωθῇ. Δυστυχῆς ἐγὼ! Νύμφη τοῦ Χριστοῦ λογιζομένη, εἰμὶ δούλη ἔρωτος ὑπὲρ θνητοῦ! Μείγιστε θεέ, βοήθησόν με! ἀλλὰ πρὸς τί αἱ δεήσεις αὐταὶ; εἰσὶν εὐσεβοῖς μετανόιας ἀπέρροια ἢ ἀπογνώσεως; πάντοτε, τῆς ἱερᾶς ἀγάπης ἀποσυρομένης, τοῦ δὲ ἔρωτος ἐγείροντος βωμὸν ἀπγορευμένων φλογῶν, αἱ ὀφείλω μὲν νὰ βδελύσσωμαι, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ν' ἀποφύγω καθ' ὅσον τὰς ποθῶ, θλιβομένη μὲν ὑπὲρ τοῦ ἔρωτος καὶ παραπονομένη ὑπὲρ τοῦ ἔρασοῦ, ἐπιθυμοῦσα δὲ τὸ ἀμαρτήμα, ἐξῆκτομένη μὲν ὑπὲρ τῶν πόνων. εἶτα δὲ μεταμελομένη καὶ ἐπιποθεῖσα νέας τέψεις· ποτὲ μὲν ἐνατενίζουσα πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑπὲρ τοῦ ἀμαρτήματος, ποτὲ δὲ διαλογιζομένη τὸ ἀμαρτήμα καὶ καταρωμένη τὴν ἀθωότητα, συλλογιζομαι ὅτι οὐδὲν δυσχερέστερον τῷ ἔρασῃ ἢ ἡ λήθη. Δύναται νὰ ἐπουλωθῇ ἢ πληγῇ, ἐνυπάρχοντος

εἰσέτι τοῦ βέλους, νὰ βδελύσσεται τις τὴν προσβολὴν ἐπιποθῶν συνάμα τὸν προσβλεπόμενον νὰ λησμονηθῇ ἢ ἀμαρτία, ἐνυπάρχουσης τῆς συναισθησεως, διαχωρίζομένου τοῦ προσφιλοῦς ὅπῃ τοῦ ἀμαρτήματος, τῆς μεταβολῆς ἀπὸ τοῦ ἔρωτος. Ἀπόπειρα ἀνίσχυρος, εἰς τὴν οὐδόλως συγκατατίθεται καρδία τοσοῦτω συγκεκινημένη, ζωπρὰ καὶ ἀπολεσθεῖσα, ὡς ἡ ἐμὴ. Ὅταν ὁμως αὕτη ἀναλάβῃ ἄνεσιν καὶ γαλήνην, ποσάκις ἀγαπᾷ ἡ μισεῖ, ἀπελιπίζεται, συναισθάνεται, συμπάσχει, περιφρονεῖ, διότι τὰ πάντα πράττει ἐκτὸς τῆς λήθης. Ὅταν ὁμως ἡ θρησκεία προσπελάσῃ εἰς ἐρωμένην καρδίαν ἀναπτεται ἐντὸς αὐτῆς θεῖον πῦρ, ὃ διαχέει τότε τὴν ἱερὰν αὐτοῦ φλόγα, ὅπως καταβάλλῃ πᾶσαν πονηρὰν φύσιν. Ἐλθέ λοιπὸν, Ἀβελάρδε, κατάβλησον τὴν φύσιν ταύτην, διδάξον αὐτὴν ἵνα ἐγκαταλείψῃ τὸν ἔρωτα, τὴν ζωπρὴν, ἐμαυτὴν καὶ σέ, καὶ εἰσδύσῃ ἐκ νέου ἐν ἐμοῖο Θεοῖ, διότι μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀναπλήρῃ τὸν Ἀβελάρδον. Ὅπόσον εὐδαίμων ἐστὶν ἡ ἀγνή ἀφιερωμένη κόρη! παρὰ τοῦ κόσμου λησμονηθεῖσα, λησμονεῖ αὐτὸν καὶ τὰ οὐτοῦ· ἀθῶοι καὶ ἀφελεῖς οἱ πόθοι αὐτῶν, αἱ δὲ δεήσεις εὐπρόσδεκτοι· τὰ ἔργα διαδέχονται τὰς ἀναπαύσεις, ὡς καὶ ὁ ὕπνος ὑπέκει εἰς τὴν ἐγρήγορσιν· αἱ θλίψεις, αἱ εὐφροσύναι, ὡς καὶ οἱ στεναγμοὶ ἀνυψοῦνται εἰς τὰ οὐράνια, ἡ δὲ χάρις διαχέει τὰς φωτοβόλους αὐτῆς ἀκτίνας· ἄγγελοι δὲ ποτὲ μὲν ψιθυρίζουσιν εἰς τὰς ἀγνάς αὐτῆς ἀκοὰς θείας ὑμνωδίας, ποτὲ δὲ ὀδηγοῦσιν ἐρασμαῖας ὀπτασίας καὶ περιχρῶσα ὄνειρα, χλοερὸν δὲ καὶ ἀμάραντον θάλλει τὸ ροδὸν τῆς οὐρανίας Ἐδέμ· θεῖα καὶ εὐσομα μῦρα ραίνουσιν αἱ πτέρυγες τῶν Σεραφείμ, ὃ δὲ θεῖος Νυμφίος ἐτοιμάζει τὸν μακάριον ἀραβδῶνα· χοροὶ δὲ ἀγγέλων καὶ ἁγίων ἐξυμνοῦσι τὸν εὐδαίμονα αὐτῶν ὑμέναιον. Ἀποθνήσκει τέλος, τὸ δὲ πνεῦμα αὐτῆς μετὰ ἱερῶν ὕμνων ἐγκαταλείπει τὸ σκῆνωμα τοῦ σώματος, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ φῶς τῆς ἀτελευτήτου ἡμέρας. Πάντη διάφοροι ὀπτασίαι καὶ ἐνύπνια μοὶ ταράττουσι τὴν περιπλανώμενην διάνοισιν καὶ καρδίαν, ὅταν ἡ ἡρεμος νύξ διὰ τοῦ σκότους καὶ τῆς σιγῆς καλύψῃ τὴν γῆν· προσέρχονται δὲ τότε ἐντὸς ἐμοῦ αἱ ἀρχαῖαι ἀναμνήσεις, αἱ ὄρμαι, αἱ ἡδέϊαι τέψεις τῆς τρομερᾶς καὶ ἀπαισίας ἐκείνης νυκτός. Ἀποφρὸς νύξ! φεῦ! εἰσέτι ἐνθυμοῦμαι αὐτὴν· τῆς δὲ μνήμης ἀναπλούσης τὸ πρῶτον ἀμαρτήμα, φρίκε καταλαμβάνει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν· ἀνίσταμαι δὲ τότε καὶ παλαιῶ, ποτὲ μὲν ἐπιμόνως, ποτὲ δὲ ἀσθενῶς· ποτὲ μὲν νικῶσα, ποτὲ δὲ ἡττωμένη, μέχρις οὗ προσέλθῃ ὁ ὕπνος μετὰ τῆς νάρκης οὐτοῦ εἰς τὰ ἀπυθνηκῶτα μέλη καὶ κ' ἐψυχάσῃ τὴν τεταραγμένην συνείδησιν· τότε δὲ, τῆς φρίσεως διαμενοῦσης ἐλευθερᾶς, τοῦ δὲ ἔρωτος ἀχαλινώτου, πρὶστασαι ἐνώπιόν μου καὶ βλέπω τὸ σὸν πρόσωπον, ἀκούω τοὺς σοῦς ἡδύτατους λόγους, αἰσθάνομαι ἄπασαν τὴν σὴν γοητείαν καὶ σὲ περιπτύσσω εἰς τοὺς κόλπους μου καὶ ἐν τῷ ἔρα ἀφυπνοῦμαι καὶ ἀφίπταται τὸ φάντασμα ἀπλῆς ὡς σὺ τότε δὲ οὐδὲ σὲ βλέπω, οὐδὲ ἀκούω τῆς σῆς φωνῆς· εἰς μάτην δὲ σὲ καλῶ καὶ σὲ

ζητῶ μόνη διαμένω, ἡ δὲ ὄπτηνος! Ἐπανερχεται ὁ ὕπνος· ἀλλ' οὐδόλως παρίσταται ἐκ νέου τὰ προσφιλή ὄνειρα, αἱ ἡδέϊαι ὀπτασίαι· πᾶντι διάφορα ὁμως ἐνύπνια ἐμφανίζονται ἐνώπιόν μου· τότε βλέπω καὶ σὲ ἀληθῶς, ἀλλὰ τεθλιμμένον καὶ ἀπελπι, πλυνόμενον ἐπὶ ἀποτόμων κρημνῶν καὶ ὀδυρόμενον ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων δεινῶν· εἶτα ἀτρομήτως ἀναβάνοντα κισσοστεφῆ ἐτοιμόροπον πύργον ἢ ἐπὶ τῆς κορυφῆς σκοπέλου ἡδὴ ἐτοίμου νὰ ριφθῇ ἐν τῇ θάλασσῃ καὶ ἀποβῇ ἔρμαιον τῶν κυμάτων. Σκοτεινὸς δὲ καὶ νεφελώδης οὐρανός, θουελλώδης πολύφλοισθος θάλασσα καὶ μυκητὸς ὀρητικῶν καὶ βιαίων ἀνέμων πληροῦσι τὰ πάντα φρίκης· ἐντρομος δὲ τότε ἐγὼ περὶ τῆς σῆς ἐπικινδύνου ἀναβάσεως, διαλογιζομένη, μετὰ φόβου σὲ θεωρῶ! σὺ δὲ ἀτρομήτως ἰστιάμενος ἐπὶ τῆς κορυφῆς μοὶ δεικνύεις τὸν οὐρανόν, κλαίουσα δὲ καὶ ὀδυρομένη τότε κραυγάζω προσκαλοῦσά σε ὁ τρόμος καὶ αἱ ὀδύνη μ' ἀρυπνίζουσιν· οὕτω δὲ ἀπέρχονται τὰ ὄνειρα καὶ τὰ φαντασιώδη δεινά· σκεπτομένη δὲ τότε περὶ τῆς πραγματικότητος, κλαίω καὶ ὀδυρομαι περὶ τῶν ὑφισταμένων κακῶν. — Σοὶ δὲ, Ἀβελάρδε, ἡ τύχη εὐμενῶς οὕτω πως ὤρισε μικρὰν κόπασιν τῶν θλίψεων καὶ ἡδονῶν, ὃ δὲ σὸς βίος πληροῦται γαλήνης· ὁ σφυγμὸς διαμένει, οὐδὲ τὸ σὸν αἷμα φλογίζεται, ἀλλ' ὁμοιάζει μὲ τὴν θάλασσαν κατόπιν τῆς καταγίδος, μὲ τὸν ὕπνον τῶν ἁγίων καὶ τὰς ὠραίας φωταυγεῖς ἀκτίνας τῆς ἀνατελλούσης ἡούρας. Ἐλθέ λοιπὸν, Ἀβελάρδε — πρὸς τί ὁ φόβος; μὴ ἡ λαμπρὰ τῆς Ἀφροδίτης ἀνάπτεται ἐνώπιον νεκρῶν; ἢ μὲν φύσις σιγῆς, ἢ δὲ θρησκεία διαγιγνώσκει· σὺ μὲν αἰετοπε ψυχρὸς, ἢ δὲ Ἐλίξ φλογερά· ἄχ! δυστυχῶς αἱ τελευταῖαι φλόγες ὁμοιάζουσι ταῖς ἐπὶ τῶν τάφων λυχνίαις, αἵτινες φωτίζουσι νεκρὰν καὶ θερμαίνουσιν ἀναφελῆ κάλπην! Ἀχ! τί βλέπω; ὅπου ἂν στρέψω τὸ βλέμμα, εἴτε κινήσω τὸν πόδα, ἢ προσφιλῆς ἰδέα καταδιώκει καὶ καταλαμβάνει τὴν καρδίαν, εἴτε ἐντὸς δρυμῶνων, εἴτε παρὰ ἱερῶν θυσιαστηρίων ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ· αἰετοπε παρίσταται πανταχοῦ, ἀκούω τῆς σῆς φωνῆς, εἴτε εἰς τὸ κελάρισμα τῶν πτηνῶν, εἴτε εἰς τὴν γαληνικίαν πνοὴν τῶν ἀνέμων, εἴτε εἰς τὰς ἱερὰς ὑμνωδίας· ὅταν οἱ ναοὶ πληρῶνται μυροβόλων θυμιαμάτων, τὰ δὲ θυσιαστήρια φεγγοβολῶσι πολυφῶτων λαμπάδων, ὅταν ἀντηχῶσιν ἤχοι εὐφώνων ὀργάνων, σεβάσμιοι ἱερεῖς ψάλλουσι θεῖους ὕμνους, ἢ δὲ ψυχὴ μεταρσιούται εἰς οὐρανίους ὀπτασίας, τότε εἰσέρχεται ἐντὸς μου ἡ ἰδέα καὶ ἐν τῷ ἔρα ἀφίπταται ἱερεῖς, λαμπάδες καὶ ἄπασαι αἱ πομπώδεις παρατάξεις καὶ σὲ μόνον βλέπω, σὲ μόνον ἀκούω, εἰς φλογερὸν δὲ πέλαγος ρίπτεται ἡ τεταραγμένη μου ψυχὴ καὶ τοὶ ὑπάρχουσι φεγγοβολοῦντα θυσιαστήρια, περὶ αἱ οἱ ἄγγελοι πτερυγίζουσι. Ὅταν δὲ, γοιυπετῆς εἰς ταπεινὰς κατακειμένη θλίψις, πικρὰ μετανοίας δάκρυα ρέουσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, τότε ἀνασπᾷ ἐνώπιόν μου ἡ θεῖα χάρις — Ἐλθέ τότε, ἂν τολμᾷς, Ἀβελάρδε, ἐλθέ μεθ' ἀπάσης τῆς σῆς γοητείας, ἀντιποιθηθῆτι εἰς τὸν οὐρανόν, φιλονείκησον ὑπὲρ

τῆς ἐμῆς καρδίας· ἐλθέ, καὶ διὰ τῶν σῶν γοητευτικῶν ὀφθαλμῶν ἐξέλκεσον τὴν φωτοβόλον ἰδέαν τοῦ οὐρανοῦ, ἐμφίρεσον τὴν χάριν, τὰς θλίψεις, τοὺς θρήνους καὶ τὰς δεήσεις καὶ τέλος τὴν ἀνωρελῆ μετάνοισιν· κώλυτον τὴν εἰς τὰς μακαρίους μονὰς μετὰβασίν μου, βοήθησον τὰς δρυμὰς ταύτας καὶ ἀφάρπασόν με ἐκ τοῦ Θεοῦ. Οὐ· χι! φύγε! μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ὅσον ὁ εἰς πόλος τοῦ ἐτέρου· ἀνυψωθήτωσαν δὲ ἐν τῷ μέσω ἡμῶν νέαι ἄλπεις καὶ ἀπέραντος ὠκεανὸς αἱ διαχωρίσαι ἡμᾶς· Μὴ ἐλθέ σὺ δὲ γράψον, οὐδὲ σκέψηθι περὶ ἐμοῦ, οὐδὲ συμμερίσθητι τῶν θλίψεῶν μου, αἱ ὑπὲρ σοῦ εἰσέτι αἰσθάνομαι. Σὲ ἀπολύω τῶν ὀρων, ὡς καὶ τὴν ἀνάμνησιν συγκατατίθημαι νὰ παρητήσω· λησμονήσον καὶ σὺ ἐμὲ καὶ παρητήσόν με καὶ μίσποσον με μάλιστ' ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι ἐμὸν ὄμειξ· δὲ ὠραῖοι καὶ ἀπ' ἀπλοῖ ὀφθαλμοῖ, δι' ὧν βλέπεις, ὡς καὶ σὺ πολυλάτρευτος καὶ προσφιλιῶς ἰδέα διὰ παντός ἀποσχιρετιστά με. Σὺ δὲ γαληνικὴς Χάρις, ἀρετὴ οὐρανοῦ καλλοῦνης, θεῖα λήθη πάσης χιμαζιζήλου μερίμνης, ἀειθαλῆς παρήγορος ἐλπίς, ὄχιγερ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σὺ, Πίσις, πρῶτη ἡὼς τῆς Ἀθανασίας, εἰσελθετε ἐντὸς ἐμοῦ δωροῦσαί μοι μακαρίαν καὶ αἰώνιον ἀνάπαυσιν. Ἐἶδον κατὰ τὴν πολυώδυνον ταύτην νύκτα διὰ τῶν ἀμυδρῶν ἀκτίνων τοῦ φωτός ἀνημμένης νεκρικῆς λαμπάδος ἐπὶ τοῦ παρκειμένου δωματίου τοῦ τάφου φίλην σκιάν, πρὸ μικροῦ ἀποθνεοῦσαν καὶ φωνὴν ἐξερχομένην τοῦ τάφου, ἥτις ἐφάνετο προσκαλοῦσά με ταπεινῶς, καὶ ἥτις εἰσέτι ἤχει εἰς τὰ ὄπτα μου· λέγουσα Ἐλθέ, ἀδελφῆ Ἐλίξ, ἐνταῦθα ἔσται ἡ σὴ διαμονή, ἐνταῦθα παύουσι τὰ δεινά· Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ· ἤμην καὶ ἐγὼ ὡς σὺ τὰ αὐτὰ ὑπέστην, ἀλλ' ἤδη ἐνταῦθα ἀναπαύομαι, ἀγία κόρη, διότι τὰ πάντα βαίνουσιν ἡσύχως ἐν τῷ ἀτελευτήτῳ τούτῳ ὕπνῳ· τὸ πρᾶπονον λησμονεῖ τὸν κλαυθμόν, ὃ ἔρωσ ὀδυρομένη, ἢ δεισιδαίμονικα ἀπόλλυσι πάντα φόβον ὁ Θεός, καὶ οὐχὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπολλεῖ τὰ παραπτώματα· Ἐρχομαι, ἀδελφῆ, ἐτοιμάσον τὰ ἀγνά ρόδα καὶ τὰ ἀειθαλῆ κρένα τοῦ οὐρανοῦ στεφάνου· ἔρχομαι ἔσθαι αἱ περιπλανώμεναι ψυχῆ εὐρίσκουσιν ἄνεσιν καὶ συγγνώμην, καὶ ἀενάως καίονται αἱ λαμπάδες τῆς θείας ἀγάπης· ἐξαγνιζόμεναι διὰ τῶν πτερόγων τῶν Σεραφείμ ἐλθέ καὶ σὺ, Ἀβελάρδε, ὅπως τελέτης τὸ εὐσεβὲς καὶ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον καὶ ἐμψυχώσης τὴν ἐμὴν μετὰβασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ φωτός. Ἰδοὺ τρέμουσιν αἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ ὀφθαλμοὶ κινοῦνται, τὴν τελευταίαν πνοὴν λάβῃ ὡς καὶ τὴν ἀπερχομένην ψυχὴν. Ἀχ! οὐχί, Ἀβελάρδε! ἐλθέ, ἐνδεδυμένος ἄπασαν τὴν ἱερὰν στολήν, ὅπως μετὰ τρεμούσης χειρὸς προσφέρῃς εἰς τοὺς ἡμικλειστοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν τίμιον Σταυρόν· ἔστω δὲ οὗτος κάλυμμα τῶν ὀφθαλμῶν μου, οὐδὲ διδάξῃ με ἵνα ἀποθάνω καὶ πρὸ ἐμοῦ μάθῃ τὸ ἀποθνεῖν. Ἀχ! τότε θεώρησον τὴν προσφιλεστάτην σου Ἐλίξ· δὲν εἶναι ἀμαρτία τὸ θεωρεῖν αὐτήν, ὅταν μάλιστ' αἱ ρόδα τῶν περιῶν μαρνανθῶσι καὶ ἡ τοῦ θανάτου ὠχρότης ἐπέλθῃ· ἤδη ἡ τελευταία τῶν ὀφθαλμῶν λάμψις ἐξέλειψε διὰ παντός, πεφιλημένη Ἀβελάρδε! εὐχλωτίτε θάνατε, φεῦ! σὺ μὲν

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

νον εκφράζεις τήν πρός τόν έραστήν όφειλομένην αγάπην.

Όταν δέ ή σκληρά και άδυσώπητος τύχη φθείρη διά παντός τό τοσοούτον χάριεν σώμα, πρώτον και μόνον αίτιον πάσης θλίψεως και εύφροσύνης, όταν δι' άγίας εκστάσεως καταπαύσωσιν οι πόνοι τής σής μεταβάσεως, φωτεινάι νεφέλαι μετά χορού Άγγέλων καταβάσαι εισαχθούσιν εις τού; άνεωγμένους Ούρανούς; πηγές δόξης, μακάρια δέ πνεύματα περιπτύξουσι σε δι' όμοίας αγάπης, δι' ή; σε ήγάπησα.— Είθε ό αύτός τάφος διά παντός συνενώσοι τήν κόριν ήμών, και, ει δυνατόν, ό άτελείτετος έρω; συνταυτισθή μετά τού σου όνόματος. Μετά χρόνου δέ πολλού άν περιπλανώμενοι έρασταί, επιτακθώσιν έστω; τήν Μονήν τού Παρκλήτου Ιστάμενοι παρά τόν ψυχρόν τού τάφου λίθον, ένθα μετά τών έμών όνομάτων έσται γεγραμμένη ή ιστορία τών ήμετέρων δειών, συγκινούμενοι, χύσωσι περιπαθη και άγία δάκρυα, λέγοντες. «Ουδόλω; έρώμεθα ώς ούτοι». Έν δέ τού χορού ένθα τό «ώσανά» ήχει έν τή έρα και φρικτή θυσία; έσως συμπάθεις βλέμμα ριφή επί τού μνημείου ύφ' ου θάπτονται τά ψυχρά ήμών έστα. και αίτήτη παρά τού Πλάστου ύπέρ ήμών συγκινώμεν' έσως ευαίσθητος, μετά πολυετίαν, αίσθανομένη πρραπλήσια δεινά καρδιά αύτης πάλλουσα εις τόν απέλιπτα έρωτα, άσει τά ήμών παθήματα, διά δέ τών έπάν αύτης άναπαύση τήν περιπλανωμένην σκιάν τής Έλίξης, έγείρη, δέ συνάμα παρά τοί; ποιηταί; και έρασταί; πικράν ήδονήν και περιπαθη δάκρυα.

Μετόφρασι; Δ. Α. Ν.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ET JE RÉVAIS. (M me TASTU)

Πέ; μου, άγγελουδι, τ' έμορφιά; πο; βρίσκου; εμπροστά μου Γιατί ένα άνέκφραστο παλμό ζυπνά; εις τήν καρδιά μου; Γιατί τά γελά σου κινεί; σαν να μου λέγη; κάτι; Γιατί με βλέπει σπλαγγικό τό γαλανό σου μάτι; Όχι! δέν μουσαι άγώριστη θά τ' είδα σ' άλλα μέρη, Πέ; μου, σε ποιό σ' απάντησα στον ούρανό άστέρη; Για πέ; μου, πο; ν' άγροίκησα τή θεική μιλιά σου; Σε ποιό μεριά να έχτίεσσα τά όλόχρυσα μαλιτιά σου; Σε ποιόνο κόσμο μαγικό να είδα τό πρόσωπό σου, Και πο; να μου έδωκε φιλή τό στόμα τό γλυκό σου; Να! σε γιωρίζω όλοθέρμη τήν άγκαλιά μου ανοίγω. Μά όυμεί! φουτάει ό άνεμος κ' έγώ μακούά θά φύγω! Σε περιγιάλι άγνώριστο θαλασσοπούλι ξένο Τώρα ό' απλώσω τά φτερά κι' άλλού θε να πηγαίνω. Μά πριν για πάντα χωριστώ έσέ, γλυκειά μου έλπίδα, Πήλ' από τά μάτια σου να κλέψω μίαν άχτίδα Και να τήν κρύψω μυστικά στην έρημη καρδιά μου Για να τήν έγω συντροφιά στην μούρη μοναξιά μου, Τήν ψυχή μου ύπαρξί όλο με φως να ζώνη, Στην νύκτα τήν όλόμυρη πο; έκει θά με πλάκωνη

Να ζω ναί να θερμαίνομαι από τό φως εκείνο, Τά περασμένα να μπορώ μ' αυτό να διακρίνω. Να βλέπω με; τά σύγνεφα σαν τώρα τή θωριά σου, Τ' άγγελικό χαμόγελο και τή γλυκειά ματιά σου, Να ζω με σε τρισευτυχής στη; μοναξιάς τήν ώρα Και να δακρύζω άθέλτητα, καθώ; δακρύζω τώρα.

[Λιδόρνος, 1875].

ΧΑΡΑΔ. ΑΝΝΙΝΟΣ.

Η ΜΑΝΑ.

ΤΩ ΣΕΒΑΣΤΩ ΜΟΙ ΦΙΛΩ

I. M.

Ιατρφ.

Μά ναί σε μάνα; άγκαλιά ό θάνατος πηγαίνει. Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Βαρετά μ' άρρώστητε, γιατρέ, Τό μαύρο τό παιδί μου, Και μουόπανε πως είν' κακά Κ' έσπάραξε ή ψυχή μου! Πέ; μου, γιατρέ μου, είναι κακά, Πεθαίνει, τό παιδί μου, Και πάρε τήν ψυχή μου.

Τρετ; μέραι; τώγω 'άν νεκρό, Τό 'όποια βοτάνι! Τώριξα 'στ' άγια τση Έκκλησια; Ηού μουόπαν για να γιάνη, Μ' άκόμα τά ματάκια του Δέ θέλει να μ' άνοιξη, Με φως; να με τυλίξη

Τρετ; μέραι; τώγω 'σά νεκρό, Γιατρέ, σ' τήν άγκαλιά μου Και δέν ζυπνάει πο; τού μιλει Χτυπώντας ή καρδιά μου, Δέν μου γελαει με τό φιλή, Σάν τώγα μωθημένο. Δέ; κ' είναι πεθαμένο.

Τώριξα κρόθουνα, γιατρέ, Μήν είναι άδοσκαμένο Και τοτάρια σ' τήν Παναγιά Για ρασσοζορεμένο, Μά δέν γιατρευτηκε, Γιατρέ, 'Ακόμη τό παιδί μου, Τό φως; μου, κ' ή πνοή μου.

Τό 'πγα ή μέρη σ' τόν Παπ; Νά μου τό κοινωνία Κ' είδα με τ' άγια τό Παπ; Σ τό χέρι να δακρύση

Και να μου λέγη επίθους Κλυμένη τό παιδί σου, Σύρε τά μαύρα 'ντύτου. Πέ; μου, γιατρέ μου, είναι νεκρό Νεκρό είναι τό παιδί μου κ' άν έσως τούφυγε ή ψυχή Γού δίνω τήν ψυχή μου. 'Αν έσως τού 'σβύσει τό φως, Γά μάτια μου τού δίνω, Πέ; μου κ' έγώ τά χόνω.

—Χαροκαμμένη τό μικρό 'Επέθανε παιδί σου! Γό φως; σου δέν τό 'πιθυμεί, Δέ θέλει τή ψυχή μου. Γιατριά δέν έχει, δύστου η, κλεισε καρδιά και στόμα Και θάφετο στο χώνη.

—Ει; τάγρια όρη, τά βουνά! Γιατρέ, τί με τρομάζει; Χριστός με τό παιδάκι μου, Γ; κλαί; κι' άναστενάζει; Βόηθα! γιατρέ μου, είναι κακό Η κλάψα σου σημάδι, Δέ βλέπω. είναι σκοτάδι.

Κ' έγασε ή μάνα ή δύστυχη Γό φως; και τό παιδί της. Μά δέν έβραυστέναζε στη συμφορά ή ψυχή της! . . .

Σεπτέμβριος 1876 Δ. ΠΑΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΡΟΒΑΗΜΑ. — Έντός έξοχική; τινος οικίας τής ήμετέρας νήσου κατοικουσι; τά εξής άτομα: 1 πάππος, 1 μάμμη, 3 μητέρες, 5 θυγατέρες, 2 πατέρες, 5 υιοί, 6 εξάδελφοι, 4 άνεψιού, 2 άνεψιαί, 5 άδελφοί, 4 άδελφαί, 4 έγγονοί, 2 έγγόναί, 4 θείαί, 1 θεία, 1 χήρα και 1 άνδραδέλφη, ήτοι έν συνόλω 42 άτομα. 51. Και όμως; είναι ή Ουά. λύτες θά λάβη έν καλό; θάρον.

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ή συλλογή 10,000 προομιών κ.τ.λ. τής Έλληνικής καθομιλουμένη; γλώσσης υπό Γεωργίου Καββάδρα, δικηγόρου Λευκαδίου. Τιμή συνδρομής δι' έκαστον φύλλον τής όλης Συλλογής, ίσπερ- τιθητομένης κ 36 φύλλων, διά τό έξωτεριόν προπληρωτέα κατά μήνα λπ. 60 διά τήν Έλλάδα λ. 50.

Η ΕΝ ΤΑΙΣ ΙΟΝΙΟΙΣ ΝΗΣΟΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ τού έντιμοτάτου Ουίλλιαμ Έυχατ Γλάδστον, άφάγγελος Αν- τωνίου Λευκοκόλου Δούσημανη. Διανομή δευτέρη. Η παρούσα άφήγησι; δημοσιευθήσεται εις 25 ή ίσπερ διανομάς, έκάστη τών όποίων τιμάται δρχ. 4,25. Έν Κερκύρα.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ υπό Η. Βεργωτή. Έν Άργεστολίω 1876.

ΠΡΗΛΑ, Βυζαντινή επιθεώρησι; τών νεωτέρων τής Έκκλησίας, τών Γραμμάτων και Έπιστημών, εκδιδόμενη καθ' εβδομάδα έπιστολαί; Μ. Γεδεών. Έν Κωνσταντινουπόλει 1876. Συνδρομηταί έγγράφονται έν τω γραφείω τής «Κορίνθης».

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ 5 ΠΡΑΞΕΙΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ Σ. ΜΑΝΕΣΣΗ.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ φρ. 1.

Συνδρομηταί έγγράφονται έν τω γραφείω τής «ΚΟΡΙΝΘΗΣ»

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΚΟΡΙΝΝΑ ανταλλάσσεται με πᾶν περιοδικὸν καὶ πᾶσαν ἡμερίδα, προσέτι δὲ ἀγγέλλει πᾶν βιβλίον, οὗτινος ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΟΙ προμηθεύοντες ὀκτῶ συνδρομητὰς, προπλερώνοντας τὴν συνδρομὴν των, λαμβάνουσι τὸ φύλλον ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ἄρχονται τὴν 1.ην Μαρτίου καὶ εἶναι ὑποχρεωτικῶς ἐτήσιαι.

ΠΑΣΑ ἀφωρῶσα τὸ περιοδικὸν ἐπιστολῆ, μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν, εἶναι ἀπράδεκτος.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ περιέχουσαι χρήματα πρέπει ν' ἀποστέλλωνται ἐπὶ συστάσει καὶ νὰ ἐπιγράφωνται οὕτω «Πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ περιοδικοῦ ΚΟΡΙΝΝΑ».

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν, ἵνα γνωρίζῃ πᾶς πρέπει νὰ πέμπῃ τὰ φυλλάδια ἄλλως ἢ διεύθυνσις θεωρεῖται ἀνεύθυνος.

ΕΝ τῷ ἐξωφύλλῳ καταχωρίζονται παντὸς εἶδους εἰδοποιήσεις. Ἰδιαιτέραι συμφωνίαι ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἢ ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Προπληρωτέας

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ..... δραχ. **6** | ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ... δραχ. **8** | ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ... φράγκ. **8**

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

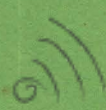
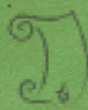
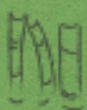
ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ παρὰ τῷ ἐκδότη κ. Χρήστῳ Σ. Χιώτῃ καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ΚΟΡΙΝΝΗΣ, καιμένῳ ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἢ ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ, παρὰ τῇ ὁδῷ Ὀδολητρίας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ παρὰ τῷ κ. Γεωργίῳ Σδρίνιζ, τυπογράφῳ

- » ΠΑΤΡΑΙΣ παρὰ τῷ κ. Γ. Κοκκινάκη καὶ κ. Διονυσίῳ Στραβοπόδῃ.
- » ΣΥΡΩ παρὰ τῷ κ. Δημητ. Ἀθηναίῳ καὶ Α. Τσίντω.
- » ΚΕΡΚΥΡΑΙ παρὰ τῷ κ. Σπυρίδωνι Παπούλῃ.
- » ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ παρὰ τῷ κ. Ἐπιμινώνδῃ Ἀννίνῳ.
- » ΔΕΥΚΑΔΙ παρὰ τῷ κ. Ἰωάννῃ Σταματέλῳ.
- » ΝΑΥΠΑΚΤΩ παρὰ τῷ κ. Πλάτωνι Πάνῳ.
- » ΠΥΡΓΩ παρὰ τῷ κ. Ἀλεξάνδρῳ Κολατῆ.
- » ΧΑΛΚΙΔΙ παρὰ τῇ συντάξει τῆς ἡμερ. «Εὐβοία».

ΕΝ ΦΙΔΙΑΤΡΟΙΣ παρὰ τῷ κ. Δημητρίῳ Καταρῳ.

- » ΛΟΝΔΙΝΩ παρὰ τῷ κ. Χ. Ρουσιάνῳ.
- » ΚΩΝΣΤ|ΠΟΛΕΙ παρὰ τῷ κ. Γ. Γουργουράκη.
- » ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ παρὰ τῷ κ. Ἰωάννῃ Κόκκαλῃ, καὶ Ἰωάννῃ Καλαχικῇ καὶ κ. Δ. Φλαμπουριέρῃ.
- » ΝΕΑΠΟΛΕΙ παρὰ τῷ κ. Δημητρίῳ Γιόβκ.
- » ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ παρὰ τῷ κ. Αναστασίῳ Πηλιατσῳ.
- » ΠΟΡΤ—ΣΑΙΤ παρὰ τῷ κ. Γ. Παπανικολάου.
- » ΣΜΥΡΝΗ παρὰ τῷ φιλεκαπιδευτικῷ συλλόγῳ ὁ «Ὀμηρος».

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ